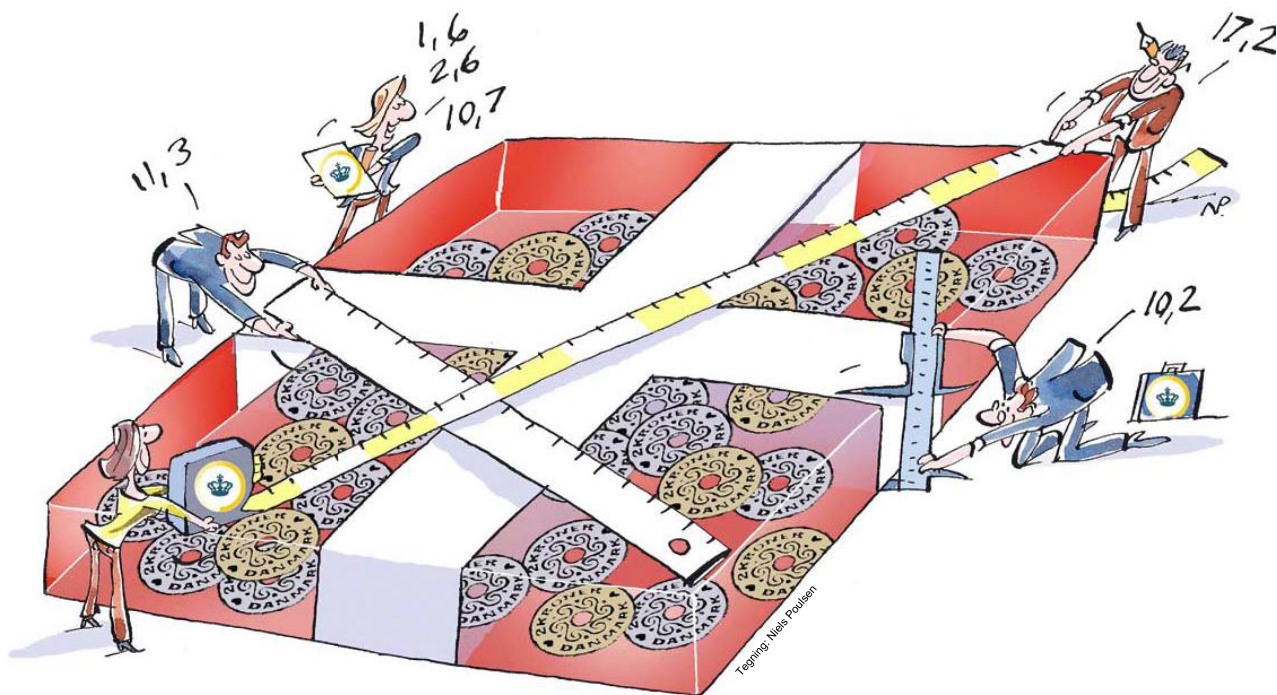

Borgernes efterlevelse af skattereglerne

Indkomståret 2008

SKATTEMINISTERIET

Version 1.0

Rapporten er udarbejdet af:

Koncerncentret
Borger og Virksomhed
Indsats og analyse

Østbanegade 123
2100 København Ø

☎ +45 72 22 18 18

✉ www.skat.dk

FORORD

I perioden 2007-2009 gennemførte SKAT for første gang en omfattende kortlægning af danskernes evne til at opgøre og angive deres skattemæssige forhold korrekt for indkomståret 2006. Nu har SKAT gennemført en tilsvarende undersøgelse vedrørende indkomståret 2008. For borgerdelen, som denne rapport berører, er der gennemført en dybdegående kontrol af 4.500 borgere fra alle egne af landet, mænd og kvinder i alle aldre, fra alle indkomstklasser og med alle typer af indkomst og fradrag. Kort sagt baserer undersøgelsen sig på et meget stort og repræsentativt udsnit af hele den skattepligtige befolkning.

Udover at kunne følge, hvordan efterretteligheden blandt danske skatteydere udvikler sig, så fungerer undersøgelsen i høj grad som et internt styringsredskab i SKAT. Resultaterne giver meget værdifuldt input til SKATs analyse af hvilke områder, der er særligt risikobetonede og dermed også til planlægningen af den nødvendige indsats. Undersøgelsen bidrager desuden til at sikre, at alle typer af skatteydere har en sandsynlighed for at blive udtaget til kontrol – uanset om alt på overfladen ser ud til at være i den skønneste orden. Dette er væsentligt i forhold til at opretholde retssikkerheden, og er et vigtigt redskab for at SKAT løbende kan overvåge, når nye typer af fejl opstår.

Samlet set tegner der sig et meget positivt billede af udviklingen i regelefterlevelsen fra indkomståret 2006 til 2008 – dette på trods af udbruddet af finanskrisen og den deraf følgende konjunkturedgang. Faktisk er det lykkedes at forbedre efterretteligheden fra det i forvejen meget høje niveau. Konkret svarer det til, at hele 300 tusinde borgere – netto – er flyttet ét trin op ad SKATs 7-trins complianceskala. Samtidig viser analysen, at 99,6 pct. af det retmæssige skatteprovenu kommer ind ad "fordøren". Dermed må Danmark helt klart kandidere til at have verdens mest effektive skatteadministration af borgerne.

Et utroligt flot resultat, der ikke mindst kan lade sig gøre på grund af de omfattende indberetninger fra tredjepart af skatteforhold på personområdet. Der arbejdes løbende på at udbygge og styrke denne information, da fejlene er langt sjældnere, når indberetningerne kommer direkte fra kilden til indkomster og fradrag. Fx har vi fra og med 2010 – på baggrund af de første complianceresultater – indført automatiske indberetninger af oplysninger vedr. køb af aktier og samtidig etableret låsning af visse felter på årsopgørelsen dér, hvor vi allerede har pålidelige tredjepartsindberetninger. Der udestår dog fortsat et stort arbejde med at bekæmpe eller forhindre fejl på netop de områder, hvor vi i dag ikke har adgang til information fra tredjepart.

Endnu en gang er afviklingen af projektet for borgerdelen håndteret på fornem vis af en kreds af medarbejdere fra SKAT Midt- og Sydsjælland. Det er en stor fornøjelse, at vi igen står med et så værdifuldt produkt, som resultat af deres indsats. Det vil jeg gerne kvittere for her med en stor tak.

Skatteministeriet, Koncerncentret, juli 2011

Steffen Normann Hansen

Direktør

INDHOLDSFORTEGNELSE

Hovedresultater	1
Compliancegraden	1
Fejlprocent, antal fejl og snyd	1
Reguleringsbeløb	1
Skattegab	1
Fejltyper	2
Temaer	3
Indledning	4
Design og definitioner	5
Stikprøvedesignet – stratificeringen	5
Vurdering af signifikans	8
Ny terminologi vedr. reguleringsbeløb og skattegab	8
Skattebasen og fejlandelen	9
Compliancekort udgår	9
Udviklingen fra 2006 til 2008	10
Den samlede regelefterlevelse – compliancegraden	10
Fejlprocenter	12
Skattegab	13
Regelefterlevelsen i 2008	16
Compliancegrader og fejlprocenter	16
Reguleringsbeløb og skattegab	18
Reguleringsbeløb for højrisikogruppen	18
Skattegab	20
Fejltyper	23
Årsopgørelsens hovedposter	23
Årsopgørelsens rubrikker	26
Top-10 fejl	31
Yderligere opdeling af fejltyper på udvalgte rubrikker	34
Temaer	37
Regionale forskelle	37
Indkomstintervaller	40
Alder og køn	41

TABELOVERSIGT

Tabel 1. Stikprøvens fordeling på de 18 strata: 3 risikogrupper × 6 regioner.....	6
Tabel 2. Antal skatteydere fordelt regionalt og efter risikogruppe.....	6
Tabel 3. Skaleringsfaktorer til brug for opvægtning af resultater fra stikprøven til de respektive stratumpopulationer	7
Tabel 4. Borgere med fejl inden for stikprøven, fordelt regionalt og efter risiko.....	7
Tabel 5. Compliancegrader 2008 og 2006, inkl. konfidensgrænser og undergrupper	10
Tabel 6. Compliancegrader alene blandt borgere med fejl hhv. for 2008 og 2006, inkl. konfidensgrænser og undergrupper.....	11
Tabel 7. Fordeling på compliancegrader og modspillere for 2008 og 2006	12
Tabel 8. Fejlprocenter for 2008 og 2006, inkl. konfidensgrænser og undergrupper..	13
Tabel 9. Borgere med fejl fordelt på forhøjelser og nedsættelser for 2008 og 2006 .	13
Tabel 10. Skattegabet brutto i 2008 og 2006, inkl. konfidensgrænser og undergrupper	14
Tabel 11. Skattegabet netto i 2008 og 2006, inkl. konfidensgrænser og undergrupper	15
Tabel 12. Skattegabet provenu 2008 og 2006, inkl. konfidensgrænser og undergrupper	15
Tabel 13. Compliancegrader, modspillerandele og fejlprocenter for hver risikogruppe	17
Tabel 14. Skattegabet før og efter skat fordelt efter risiko og opdelt på forhøjelser og nedsættelser	20
Tabel 15. Skattegab (ekskl. lavrisiko) fordelt relativt på compliancegrader.....	20
Tabel 16. Skattegab fordelt absolut på compliancegrader og opgjort relativt til samlet indkomst eller provenu	21
Tabel 17. Andele af fejl, modspillere og skattegabet for hver risikogruppe	22
Tabel 18. Bruttoskattegab, skattebase og fejlandel for årsopgørelsens hovedkategorier	23
Tabel 19. Skattegabet (før skat) for årsopgørelsens hovedkategorier, opgjort brutto og netto og fordelt på forhøjelser og nedsættelser	24
Tabel 20. Bruttogab, skattebase og fejlandel på årsopgørelsens rubrikker.....	28
Tabel 21. Skattegabet brutto og netto på rubrikniveau, fordelt på forhøjelser og nedsættelser	30
Tabel 22. Underopdeling af fejltyper på udvalgte rubrikker på årsopgørelsen	35
Tabel 23. Regional fordeling af skatteydere i populationen og i stikprøven	37
Tabel 24. Regelefterlevelsen fordelt regionalt	37
Tabel 25. Fordeling af compliancegraderne fra 0 til 6 for hver region.....	38

Tabel 26. Skattegabet før og efter skat regionalt fordelt og opdelt på forhøjelser og nedsættelser – ekskl. lavrisiko	39
Tabel 27. Regionale andele af fejl, modspillere og skattegabet	40
Tabel 28. Fejlprocent og compliancegrad fordelt efter skattepligtig indkomst.....	41
Tabel 29. Regelefterlevelsen for kvinder og mænd	41
Tabel 30. Reguleringsbeløb for kvinder og mænd, i tusinde kr.	42
Tabel 31. Fejlprocent og compliancegrad fordelt efter alder og køn	42

FIGUROVERSIGT

Figur 1. Compliancetrekanter for 2008 og 2006	16
Figur 2. Compliancetrekanter for borgere i hver af de tre risikogrupper i 2008	17
Figur 3. Compliancetrekanter for hhv. lette og tunge borgere i 2006	17
Figur 4. Fordeling af reguleringsbeløb før skat i højrisikogruppen	18
Figur 5. Fordeling af ændringsbeløb for slutskatten i højrisikogruppen	19
Figur 6. Brutto- og nettoskattegabet 2008 og 2006, fordelt på årsopgørelsens hovedkategorier	26
Figur 7. De 10 rubrikker med størst bidrag til bruttoskattegabet	31
Figur 8. De 10 rubrikker med størst bidrag til nettoskattegabet	32
Figur 9. De 10 rubrikker med størst fejlandel – bruttogab ift. skattebase	32
Figur 10. De 10 rubrikker, hvor borgerne snyder sig selv mest	33

HOVEDRESULTATER¹

COMPLIANCEGRADEN

- Den samlede regelefterlevelse for hele landet er steget fra et i forvejen meget højt niveau. Den gennemsnitlige compliancegrad for hele landet er således øget signifikant fra 5,75 til 5,82 på SKATs complianceskala fra 0 til 6
- Stigningen svarer til, at 7 pct. af alle borgere er rykket ét niveau opad på complianceskalaen. Det svarer igen til 300 tusinde skatteydere, der nu har en (ét trin) højere efterrettelighed end i 2006
- Samtidig kan man sige, at vi ligger ganske tæt på den maksimale compliancegrad på 6, hvilket i sig selv er et imponerende resultat

FEJLPROCENT, ANTAL FEJL OG SNYD

- Fejlprocenten for hele landet er faldet til 5,8 fra 8,0
- Knap ¼ mio. borgere angiver således ikke korrekt. Det er en forbedring på hele 86 tusind i forhold til 2006
- 80 tusind borgere "snød sig selv" i 2008, hvilket er helt på niveau med 2006. Til gengæld er antallet, der har lavet fejl til egen fordel eller decideret snydt, faldet fra 250 til 163 tusinde borgere
- SKAT vurderer, at 16 tusind borgere kan karakteriseres som egentlige modspillere. Det svarer til 0,4 pct. af skatteyderne, der ikke ønsker at efterleve reglerne, uagtet om de har den fornødne viden og tilstrækkelige evner
- I 2008 var der hele 20 tusind færre borgere, der bevidst forsøgte at **snyde** i skat, sammenlignet med 2006. Faldet i antal "snydere" er altså relativt større end faldet i borgere, der blot har begået fejl. Ikke nok med at antallet af fejl er reduceret meget, så kan vi altså også påvise, at der er mange færre alvorlige fejl (snyd)

REGULERINGSBELØB

- Næsten 116 tusind borgere har bruttoreguleringer (før skat) på mere end 10 tkr. Heraf har 34 tusinde reguleringer for mere end 50 tkr., 19 tusinde for mere end 100 tkr. og 8 tusinde for mere end ¼ mio. kr.
- Samlet set er det kun 31 pct. af de regulerede borgere i højrisikosegmentet, hvor slutskatten ændres (op eller ned) med mere end 5 tkr. Det svarer til 27 tusinde personer eller 12 pct. af alle borgere med høj risiko (inkl. de der ikke er reguleret).

SKATTEGAB

- Skattegabets opgjøret i provenu (efter skat) udviser et fald til 1,1 mia. kr. fra 1,6 mia. kr. i 2006. Faldet er dog ikke signifikant. Konfidensintervallet for provenugabet i 2008 spænder fra 0,5 til 1,7 mia. kr.

¹ I dette afsnit anvendes en del begreber, som først defineres i afsnittet *Design og definitioner* fra side 5 og frem. Konferer eventuelt med den tidligere udgave af rapporten for indkomståret 2006 for øvrige definitioner.

- Kun godt en fjerdedel af provenugabet skyldes egentlig snyd. Dette snyd er imidlertid alene fordelt på de blot 4 promille af skatteyderne, der er modspillere
- 99,6 pct. af provenuet (slutskatten) kommer ind ad fordøren. Provenugabet udgør altså kun 0,4 pct. af den totale beregnede slutskat
- Bruttoskattegabet, der er den numeriske sum af de samlede forhøjelser og nedsættelser, er steget til 8,0 mia. kr. fra 6,4 mia. kr. i 2006. Stigningen er – ligesom faldet i provenugabet – ikke signifikant. Skyldes især at værdien af nedsættelser er steget meget i forhold til 2006 – specielt på aktieområdet
- Nettoskattegabet er derfor faldet til 3,7 mia. kr. fra 5,0 mia. kr. i 2006. Dette fald er dog heller ikke signifikant

FEJLTYPEN

- Fejlene på personlig indkomst er reduceret voldsomt både målt på antal og på beløb. Særligt vedr. rubrik 11, *Lønindkomst, bestyrelses honorar, fri bil mv.*, er fejlandelen faldet fra 4 til blot 1 promille, og dermed er bruttogabet reduceret fra 2,2 til 0,5 mia. kr.
- Nettogabet vedr. aktieindkomst er reduceret fra 1,1 mia. kr. til kun 0,4 mia. kr. Omfanget af nedsættelser er imidlertid eksploderet fra 0,1 til 1,4 mia. kr. Dermed er bruttogabet på aktieområdet vokset meget fra 1,3 til 3,0 mia. kr. Aktieområdet er dermed den suverænt største fejlkilde (brutto) i 2008. Resultatet har en nøje sammenhæng til finanskrisen og den deraf følgende negative kursudvikling på aktier
- 10 rubrikker/felter på årsopgørelsen har en fejlandel – målt som bruttogabet i forhold til skattebasen (det indberettede/selvangivne beløb plus gennemførte reguleringer) – over 30 pct. De 3 største fejlandele ligger endda over 50 pct. Det drejer sig om negative beløb i rubrik 38 (*Renter af pantebreve mv.*), positive beløb i rubrik 66 (*Anden aktieindkomst*) samt hele rubrik 29 (*Øvrige fradrag i personlig indkomst*)
- For samtlige rubrikker, hvor SKAT ikke modtager information fra tredjepart, er der to-cifrede fejlandele, mens det ikke er tilfældet for nogen rubrikker med indberetning fra tredjepart. Rubrikker uden tredjepartsinformation andrager tilsammen omtrent ¾ af hele bruttogabet!
- For fem rubrikkers vedkommende har skatteyderne i høj grad snydt sig selv. Det drejer sig – i rækkefølge – om rubrikkerne 38, 16, 66, 42 og 21, hvor nedsættelserne udgør mere end halvdelen af bruttogabet, og dermed er større end de samme rubrikkers respektive forhøjelser.²
- Vi har ikke længere har nogen nævneværdige fejl på rubrik 55, *Gaver til foreninger* – hvilket skyldes, at SKAT fra indkomståret 2008 indførte feltlåsning af denne rubrik. I 2006 skønnes antallet af skatteydere med fejl i rubrik 55 til at være over 15 tusinde, hvilket er ca. 70 gange højere end det fine resultat i 2008
- Fra og med indkomståret 2010 låses yderligere 10 felter på årsopgørelsen – heraf tre nye felter. Feltlåsningen ventes at eliminere mange fejl, herunder også fejl, hvor skatteyderne snyder sig selv. For de syv rubrikker, der fandtes i 2008 var bruttogabet samlet på 0,7 mia. kr. Heraf udgjorde forhøjelser tæt ved 0,6 mia. kr. og nedsættelser mere end 0,1 mia. kr.

² Rubrik 38: *Renter af pantebrev ej i depot mv.* Rubrik 16: *Pensioner, dagpenge mv. og SU.* Rubrik 66: *Anden aktieindkomst, børsnoterede aktier.* Rubrik 42: *Renteudgifter til pengeinstitutter mv.* og rubrik 21: *Bidrag til privattegnat pension med løbende ydelser.*

- For rubrik 38 har vi konstateret et særligt problem for så vidt angår indberetningen af tab/gevinster fra lagerbeskattede investeringsforeninger/-selskaber. Det er et område, hvor reglerne er meget vanskelige at forstå, og hvor fejl derfor opstår hyppigt.

TEMAER

REGIONALE FORSKELLE

- Der er ikke signifikant forskel på regelefterlevelsen regionalt fordelt – målt på compliancegrad og fejlprocent.
- For landsdelene vest og øst er regelefterlevelsen i Vestdanmark dog akkurat signifikant bedre end i Østdanmark

INDKOMSTINTERVALLER

- Regelefterlevelsen er aftagende med stigende skattepligtig indkomst. Således stiger fejlprocenten også fra nogle få procent i de laveste indkomstklasser til næsten 20 for personer med skattepligtig indkomst på mindst ½ mio. kr.
- De fejl, der begås, er omtrent lige alvorlige – bortset fra de laveste og de højeste indkomstintervaller, hvor fejlene er lidt grovere. Det er et faresignal, når borgerne har en angivet skattepligtig indkomst på nul.
- Højindkomsterne er også dem, der har de mest komplekse indkomstforhold og dermed også dem, der reelt har muligheden for at snyde eller er mere udsatte for at misforstå reglerne

ALDER OG KØN

- Kvindernes efterrettelighed er bedre end mændenes på alle parametre – både hvad angår compliancegrad, fejlprocent og reguleringsbeløb
- Alder har ikke nogen entydig betydning for regelefterlevelsen. Der er dog en tendens til, at de helt unge i alderen 0-19 år og personer over 70 år er mere efterrettelige. Igen hænger det nok også sammen med nogle forholdsvis enkle skatteforhold for disse grupper

INDLEDNING

SKAT har nu for anden gang helt systematisk kortlagt danskernes evne til at sikre, at indkomster og fradrag m.v. er angivet korrekt. Både omfanget af fejl og decideret snyd er nu også belyst for indkomståret 2008, og vi kan dermed sammenligne med resultaterne for 2006. Undersøgelsen er meget omfattende og bygger på en dybdegående kontrol af ca. 4 500 borgere og 3 000 virksomheder i alle egne af landet. Her fremlægges alene resultaterne vedrørende borgerne, hvortil regnes alle lønmodtagere og personer på overførselsindkomst, men ikke selvstændigt erhvervsdrivende. Resultaterne for selvstændige og virksomheder i øvrigt præsenteres i en særskilt rapport.

I lighed med den første undersøgelse er der ved hver enkelt kontrol foretaget en grundig gennemgang af skatteyderens samlede forhold. Som hovedregel er der afkrævet dokumentation for alle de oplysninger, SKAT ikke selv ligger inde med. I hvert tilfælde, hvor der ikke er angivet korrekt, registreres de forskellige typer af fejl svarende til de enkelte rubrikker/felter på årsopgørelsen. Tillige afrapporteres den samlede ændring af beskatningsgrundlaget. Dette reguleringsbeløb opgøres både før og efter skat, hvor sidstnævnte altså er et udtryk for det skattemæssige provenu.

Desuden bestemmes for alle skatteydere en *compliancegrad*, der er et mål for den pågældendes regelefterlevelse på en skala fra 0 til 6. Karaktererne 0 til 2 dækker over *modspillerne*, der bevidst angiver forkert, selvom de evt. evner at gøre det rigtigt. Der er altså i disse kategorier – efter SKATs vurdering – tale om decideret snyd. I den anden ende af skalaen omfatter karaktererne 3 til 6 *medspillerne*, der har viljen til at selvangive korrekt, men muligvis ikke evner det. Indplaceringen på skalaen sker ud fra overvejende objektive kriterier.

Skatteyderne er udvalgt således, at kontrollerne giver et repræsentativt billede af regelefterlevelsen i hele landet. Det er derfor muligt at beregne borgernes samlede skattegab med udgangspunkt i de opgjorte reguleringsbeløb.

Ved at koble de registrerede fejltyper og omfanget af fejl med fordelingen af compliancegraderne fås et billede af hvilke områder, der skattemæssigt er komplicerede eller genstand for bevidst skatteunddragelse. En høj andel af fejl på et givet område fortæller, at her er behov for indsats.

Beror fejlene fx hovedsageligt på misforståelser eller manglende kendskab til reglerne – høje compliancegrader – kan der være behov for en bedre indsats med information og vejledning eller måske en direkte forenkling af reglerne på området. Hvis der omvendt er tale om bevidst snyd – lave compliancegrader – kan behovet være en målrettet kontrolindsats og brug af sanktioner, eller man kan imødegå adfærden ved at begrænse eller fjerne mulighederne for at snyde. Dette kan fx ske ved lovmæssigt at sikre indberetninger fra tredjepart.

Resultaterne, som de foreligger i denne rapport, giver dermed et uvurderligt input i tilrettelæggelsen af, hvordan SKATs indsatsressourcer bør anvendes i fremtiden. Det unikke datagrundlag, der igen er tilvejebragt, giver samtidig meget vide muligheder for yderligere analyse og for at vurdere udviklingen siden 2006. Man kan sige, at rapporten giver et detaljeret billede af, hvordan "verden ser ud", mens kommende analyser formentlig også kan kaste noget lys over, hvorfor adfærden er, som den er.

Rapporten er organiseret på følgende måde. Først præsenteres stikprøvedesignet, der er væsentligt ændret denne gang, samt nogle af de vigtigste definitioner og ny sprogbrug. Herefter tegnes udviklingen fra 2006 til 2008 målt på regelefterlevelsens hovedparametre. I forlængelse af dette afsnit vises en mere detaljeret opgørelse af resultaterne for 2008 isoleret. Under overskriften *Fejltyper* ser vi nærmere på, hvilke typer af fejl, der begås, opdelt på såvel årsopgørelsens hovedposter som enkeltstående rubrikker/felter. Rapporten rundes af med nogle mere specifikke temaer vedr. regelefterlevelsen fordelt på region, køn, alder og indkomst.

DESIGN OG DEFINITIONER

Der er en række væsentlige ting, der med denne omgang af complianceprojektet er ændret i forhold til første gang og som gennemgås nedenfor. For øvrige definitioner konferer venligst med den tidligere udgave af rapporten for indkomståret 2006.

STIKPRØVEDESIGNET – STRATIFICERINGEN

Med den nye undersøgelse af indkomståret 2008 har vi reduceret omfanget af kontroller fra 10 729 til nu 4 495. Da vi samtidig har redesignet stikprøveudsøgningen fuldstændig, er det dog lykkedes at få en lige så høj præcision som tidligere – på nogle områder endda lidt højere, mens præcisionen på andre områder er lidt mindre.

I 2006 anvendte vi i alt 60 strata (grupperinger af populationen), som fremkom ved inddelingen i de 2 hovedgrupper – *Lette* og *Tunge borgere* – og alle SKATs daværende 30 skattecentre ($2 \times 30 = 60$). Imidlertid er skattecentre ikke længere selvstændige styrende enheder, og det er derfor naturligt at tage udgangspunkt i de nuværende 6 regioner, så geografien fortsat er repræsenteret.

Inddelingen i *Lette* og *Tunge borgere* tog udgangspunkt i hvor komplekse borgernes indkomst- og skatteforhold var. De *lette* borgere var i høj grad personer på overførselsindkomst og helt almindelige lønmodtagere med indkomster og fradrag, der overvejende indberettes automatisk af tredjepart. Omvendt omfattede de *tunge* borgere personer med forventet mere komplekse skatteforhold.³

Denne inddeling viste sig at have en reel betydning for regelefterlevelsen, således at de mere komplekse skatteydere – nok ikke overraskende – havde en dårligere regelefterlevelse. Imidlertid viste det sig, at forskellene ikke var helt så store, som forventet. Det skyldtes tilsyneladende en vis "forurening" af grupperne. I mange tilfælde var det sådan, at de, der var kategoriseret som *lette*, burde være *tunge* eller omvendt. Når vi anvendte SKATs interne udsøgningsystem *SLS-P*⁴ som filter, kunne vi også se, at mange i gruppen af *tunge* aldrig ville være udsøgt i vores systemer. Den anvendte inddeling udnyttede så at sige ikke al den information, som SKAT allerede havde om borgerne.

Ved at se nærmere på de mange kriterier i SKATs udsøgningsystem for personer og sammenholde med erfaringerne fra det første complianceprojekt, er det lykkedes at foretage en ny risikobaseret inddeling, som i højere grad baserer sig på al den information SKAT har om borgeren, snarere end de oplysninger borgeren selv har angivet. I alt opererer vi nu med 3 risikogrupper – *Lav*, *Mellem* og *Høj* risiko – krydset med de 6 regioner på tværs af landet. Det giver 18 strata mod tidligere 60. Af tabel 1 nedenfor ses, hvordan den samlede stikprøve på 4 495 skatteydere er fordelt på de 18 strata.

³ Fx honorar og vederlag i form af visse goder før arbejdsmarkedsbidrag, øvrige fradrag i den personlige indkomst, over-/underskud ved visse skibsprojekter, fortjeneste/tab ved ophør af visse skibsprojekter, udbytte af udenlandske børsnoterede aktier, udbytte af danske unoterede aktier, udenlandsk ejendom, udlejningsejendom osv.

⁴ Statens ligningsystem for personer, *SLS-P*, anvendes af SKAT til at organisere ligningsarbejdet herunder til ligningsudsøgning. Systemet kan finde eventuelle fejl og mangler i borgernes skatteansættelser. Udsøgningsparametrene bygger fx på indberetninger fra tredjepart, tidligere års skatteansættelse, forskudsopgørelsen, borgernes egne indberetninger samt gældende love og regler. Systemet kan på baggrund heraf identificere såvel egentlige differencer og inkonsistens som ting, der blot ser risikobetonede ud. Dermed sandsynliggør systemet, hvor der er tale om fejl. Den lange række af forskellige og meget specifikke kriterier gør det desuden muligt at gruppere udsøgningsresultatet, fx efter hvor stor sandsynligheden er for, at der er fejl i ansættelsen.

Noget af det første man skal lægge mærke til er, at vi har udsøgt 4 gange så mange fra højrisikogruppen som fra lav- og mellemrisikogrupperne. Det er helt bevidst for at få så meget "kød" på kontrollerne som muligt, og dermed bedre data til efterfølgende at kunne vurdere de aktuelle fejltypemønstre. For at optimere præcisionen i stikprøven er det vigtigt, at man – så at sige – udsøger flest fra de grupper, hvor variationen er størst. Dette er også et af hovedargumenterne for at have mange med høj risiko og få med lav. Fra lavrisikogruppen behøver man fx ikke at kontrollere ret mange for at konstatere, at der stort set ikke begås fejl i denne gruppe.

Tabel 1. Stikprøvens fordeling på de 18 strata: 3 risikogrupper × 6 regioner

Region	Risikogruppe			I alt
	Lav	Mellem	Høj	
	Antal			
Nordjylland	125	125	499	749
Midtjylland	125	125	501	751
Syddanmark	125	125	501	751
Midt- og Sydsjælland	124	125	495	744
Nordsjælland	126	125	502	753
København	124	125	498	747
I alt	749	750	2 996	4 495

Inden for hvert strata er udsøgningen foretaget simpelt tilfældigt, og dette er nødvendigt for at kunne danne et repræsentativt billede af hele befolkningen. Af samme grund er vi også nødt til at have borgere fra alle 18 strata med i stikprøven.

I tabel 2 er præsenteret den faktiske fordeling af skatteyderne på de tre risikogrupper for hver region for sig samt for hele landet og Vest- og Østdanmark.

Tabel 2. Antal skatteydere fordelt regionalt og efter risikogruppe

Region	Population	Risikoandel		
		Lav	Mellem	Høj
	Antal	Pct.		
Nordjylland	511 613	82,6	12,3	5,1
Midtjylland	862 308	81,9	12,5	5,7
Syddanmark	915 214	82,6	12,0	5,4
Midt- og Sydsjælland	633 290	81,0	13,2	5,7
Nordsjælland	721 080	80,5	13,8	5,7
København	534 364	80,2	14,7	5,1
I alt	4 177 869	81,6	13,0	5,5
Vest ¹⁾	2 289 135	82,3	12,2	5,4
Øst ¹⁾	1 888 734	80,6	13,8	5,5

¹⁾ Vest omfatter Nordjylland, Midtjylland og Syddanmark, mens Øst omfatter Midt- og Sydsjælland, Nordsjælland og København.

Det fremgår af tabellen, at lavrisikogruppen er den klart mest udbredte. Mere end 4 ud af 5 borgere, kan vi på forhånd udpege, som nogen med en meget lav sandsynlighed for fejl. Omvendt er højrisikogruppen den mindste gruppe. Her er det kun ca. én ud af 18 borgere, der rubriceres. Mellemrisikogruppen omfatter mere end dobbelt så mange borgere som højrisikogruppen, men er mindre end en sjettedel af segmentet med lav risiko.

Det er i øvrigt interessant at lægge mærke til, at fordelingen på de tre risikogrupper er nogenlunde den samme for hver region. Sammenligner man Vestdanmark med

Østdanmark, kan man dog se, at der er lidt højere risiko i øst end i vest. Det stemmer også med det billede, vi konstaterede i 2006-rapporten, hvor regelefterlevelsen var ringere øst for Storebælt.

Med det valgte stikprøvedesign har vi i meget høj grad overrepræsenteret højrisikogruppen og tilsvarende underrepræsenteret lavrisikogruppen, men dette er der, som det fremgår ovenfor, gode argumenter for. Borgere med mellem risiko er en smule overrepræsenteret i stikprøven (17 pct. mod 13 pct. i befolkningen). Det betyder til gengæld, at de vægte, der skal anvendes til at finde et gennemsnit eller aggregeret tal for hele befolkningen bliver meget forskellige, jf. tabel 3.

Tabel 3. Skaleringsfaktorer til brug for opvægtning af resultater fra stikprøven til de respektive stratumpopulationer

Region	Risiko		
	Lav	Mellem	Høj
Nordjylland	3 382	503	52
Midtjylland	5 647	860	98
Syddanmark	6 049	876	99
Midt- og Sydsjælland	4 139	669	73
Nordsjælland	4 609	794	82
København	3 456	629	55

En fejl på 1000 kr. i højrisikogruppen i Nordjylland bidrager fx til skattegabet med 52.000 kr., mens en tilsvarende fejl i lavrisikogruppen i Syddanmark bidrager med godt 6 mio. kr. (1000×6049). For lavrisikogruppen er der som sagt ikke ret mange fejl. For de 750 kontroller, der er gennemført i denne gruppe, er der faktisk kun fundet 12 borgere med fejl, jf. tabel 4 nedenfor. Det betyder for så vidt angår skattegabet, at det ikke bliver meningsfuldt at opregne disse meget få fejl til makroniveau, hvad enten det er brutto-, netto- eller provenugabet⁵, vi taler om. Usikkerheden er simpelt hen for stor, da de enkelte fejl kan variere nærmest ubegrænset. Til gengæld kan man sagtens udtale sig med god præcision om såvel fejlprocenten som compliancegraden, og gevinsten er jo, at vi med det valgte design får meget større viden om især højrisikogruppen, hvor langt de fleste fejl ligger.

Tabel 4. Borgere med fejl inden for stikprøven, fordelt regionalt og efter risiko

Region	Risiko			I alt
	Lav	Mellem	Høj	
	<i>Antal</i>			
Nordjylland	3	22	202	227
Midtjylland	1	27	181	209
Syddanmark	.	26	189	215
Midt- og Sydsjælland	2	23	184	209
Nordsjælland	2	25	190	217
København	4	25	230	259
I alt	12	148	1 176	1 336
Vest	4	75	572	651
Øst	8	73	604	685

For alle tre risikogrupper er alle kontrollerne foretaget i region Midt- og Sydsjælland, hvor opgaven har været forankret i SC Korsør. Ved igen at samle opgaven ét sted i

⁵ Se definitionen af disse begreber i det følgende afsnit.

landet var der et stærkt grundlag for, at kontrolkonceptet igen kunne følges på en ensartet måde. Ensartetheden er yderligere understøttet ved, at principperne for de enkelte kontrolhandlinger fra start af har været nøje beskrevet. På denne måde sikrer vi, at de forskelle, vi observerer, er udtryk for reelle forskelle i skatteydernes regel-efterlevelse og ikke blot dækker over variation i kontroltilgangen.

VURDERING AF SIGNIFIKANS

Mange steder i det følgende sammenholdes fx compliancegrader, fejlprocenter eller skattegab mellem 2006 og 2008 eller mellem forskellige regioner, aldersgrupper eller køn. For at kunne vurdere om eventuelle forskelle blot kan være udslag af tilfældig variation i den udsøgte stikprøve, eller om de vitterlig er udtryk for en reel udvikling i skatteydernes regelefterlevelse, er der er foretaget en vurdering af om disse forskelle er *signifikante*.⁶

I resten af dokumentet anvendes termen *signifikant* om, hvorvidt den observerede forskel, når den testes ud fra den relevante statistiske metode (uden andre forklarende variable), findes statistisk signifikant eller ej på 5 pct. signifikansniveau.⁷ De signifikante resultater kan med andre ord anses for ret robuste. Man bør derfor sætte væsentlig større lid hertil end til de resultater, som ikke er signifikante.

NY TERMINOLOGI VEDR. REGULERINGSBELØB OG SKATTEGAB

Når SKAT kontrollerer en skatteydners oplysninger, og der afsløres fejl, ændrer SKAT i det indberettede beløb.⁸ Forskellen på det tidligere og det nye beløb kalder vi for en *regulering*. Når reguleringsbeløbet er positivt – dvs. i SKATs favør – taler vi om en *forhøjelse*. Omvendt kalder vi negative reguleringsbeløb for *nedsettelse*.

I den første rapport var vi ikke helt konsekvente i sprogbrugen, når vi skelnede mellem reguleringer af den skattemæssige ansættelse på hhv. individniveau og på makroniveau. Dette råder vi bod på her.

På individniveau taler vi nu konsekvent om **reguleringsbeløb**, mens de tilsvarende termer på makroniveau alle hedder **skattegab** – også hvis de fx er underopdelt på risikogrupper, regioner eller årsopgørelsens rubrikker.

BRUTTO, NETTO OG PROVENU

Derudover skelner vi mellem beløb opgjort *brutto*, *netto* eller i *provenu*. Brutto-termen fremkommer, når vi lægger forhøjelser og nedsættelser sammen numerisk, dvs. uden brug af fortegnet, mens netto-termer anvendes om forhøjelser minus nedsættelser.⁹ På individniveau taler vi om hhv. *bruttoregulering* og *netto regulering*, mens vi anvender betegnelserne *Bruttoskattegabet* eller *Nettoskattegabet* på aggre-

⁶ Ifølge *Den Danske Ordbog* anvendes ordet *signifikant* om noget, som er til stede el. gør sig gældende i så høj grad at det tydeligt kan mærkes, måles e.l.

⁷ Signifikansniveauet angiver sandsynligheden for, at resultatet er fremkommet ved en tilfældighed. Nulhypotesen er den hypotese, man gerne vil afprøve – fx om den gennemsnitlige compliancegrad er den samme i 2008 som i 2006. Hvis vi afviser denne hypotese siger vi, at compliancegraderne i de to indkomstår er signifikant forskellige. Signifikansniveauet er den accepterede sandsynlighed for fejlagtigt at forkaste nulhypotesen, når den i virkeligheden er sand! En afvisning af nulhypotesen er således ikke ensbetydende med, at nulhypotesen er forkert. Det indebærer blot, at man på grundlag af de observerede data ikke mener at kunne opretholde hypotesen. Ved at vælge et lavt signifikansniveau mindsker vi altså risikoen for at drage forkerte konklusioner i form af at afvise en hypotese, der i virkeligheden er sand! Signifikanssandsynligheden er et mål for graden af overensstemmelse mellem data og den opstillede nulhypotese.

⁸ Eller evt. i andre oplysninger, der har betydning for skatteansættelsen.

⁹ I stedet for at opgøre en forhøjelse på fx 10 000 kr. og en nedsættelse på 10 000 kr. som et samlet stort rundt nul *netto*, indregner *brutto*-størrelserne altså dette som en fejl på 20 000 kr.

geret niveau. Ofte bruger vi endda den korte – indforståede form – *Bruttogabet* eller *Nettogabet*. Både brutto- og nettotallene opgøres **før skat**.

For at kunne udtale os om den skattemæssige værdi af disse reguleringer, ser vi også på ændringen direkte i slutskatten. Her tages altså i fuld udstrækning højde for asymmetrisk beskatning af forhøjelser og nedsættelser og forskellige typer af indkomst – fx aktieindkomst og kapitalindkomst. På individniveauet anvendes termen *Reguleringsbeløb i provenu* eller *Provenumæssig regulering*, mens vi på makroniveau taler om *Skattegabet i provenu* eller kort og godt *Provenugabet*.

Hvorfor anvender vi så alle de tre former? Det er oplagt interessant at kende gabet opgjort i tabt provenu, da det er de penge, som alternativt kunne være anvendt til fx velfærdsformål eller sænkning af skatter. Ud fra et politisk synspunkt vil sådanne tal altid have størst fokus, men tallene før skat er også interessante. Særligt, når det drejer sig om at få et overblik over hvilke områder, hvor fejl og snyd er mest udbredte. Man kan jo ikke dele den skattemæssige værdi ud på årsopgørelsens enkelte rubrikker, når der er mere end én regulering på en skatteyder, da skatten beregnes samlet. Hvilken ændring skulle i så fald beskattes med højest marginalsat? Derfor vil det ud fra et indsatsmæssigt perspektiv også have relevans at se på brutto- og nettogabet. Desuden er det interessant, at kunne se hvor stor en del af indkomsten, der ikke bringes til beskatning.

Hvis man anvender nettogabet, er man tættere på provenugabet – dog før skat. Men her skal man være forsigtig. For det første kan det være misvisende, at forhøjelser og nedsættelser ofte beskattes med forskellige satser. Desuden ser vi på visse områder, at der både er meget store forhøjelser og meget store nedsættelser. Når man beregner et nettogab, kan resultatet derfor blive meget tæt på et rundt nul. Det er meget misvisende, hvis man ønsker at afdække regelefterlevelsen på området. Har man kun nettogabet, risikerer man at komme til den konklusion, at der ikke er noget problem. Til dette formål vil bruttogabet i langt de fleste tilfælde være klart bedst egnet, da både forhøjelser og nedsættelser øger bruttogabet, og dermed giver et præcist billede af omfanget af den manglende regelefterlevelse.

Vær i øvrigt opmærksom på følgende forhold: Hvis en borger har angivet et korrekt beløb i en forkert rubrik, vil flytningen udløse en brutto- og netto regulering på rubrikniveau, men ikke på individniveau, hvor vi altid opgør netto. Derimod kan det sagtens udløse en ændring i slutskatten for personen og dermed bidrage til provenugabet. Tilsvarende kan fx en ændring af en ejerandel på en ejendom eller information om indflytningsdato påvirke den beregnede ejendomsværdiskat og dermed provenuet, uden at det udløser hverken en brutto- eller netto regulering, da der ikke er noget ændringsbeløb.

SKATTEBASEN OG FEJLANDELEN

For at få et mål for, hvor stor betydning bruttoskattegabet har – fx for de enkelte rubrikker på årsopgørelsen – anvender vi den relative størrelse *Fejlandelen*, der netop sætter bruttogabet i forhold til det, vi her definerer som *Skattebasen*. Skattebasen er SKATs *seneste opgør*, dvs. det selvangivne/indberettede beløb plus gennemførte reguleringer. Fejlandelen måler således den absolutte fejl i forhold til det beløb, der burde være angivet.

COMPLIANCEKORT UDGÅR

Compliancekortene, der blev bragt i rapporten for indkomståret 2006, udgår. Vi opgør ikke længere regelefterlevelsen lokalt på skattecenterniveau, da skattecentre – som nævnt ovenfor – ikke længere fungerer som organisatoriske enheder med selvstændig beslutningskompetence. Regionalt opgøres compliance imidlertid fortsat, men der er blot 6 regioner, og det er enklere at overskue fordelinger herfor i en tabel frem for at anvende landkortene.

UDVIKLINGEN FRA 2006 TIL 2008

I dette afsnit sammenholdes regelefterlevelsen for indkomståret 2008 med resultatet for 2006. Sammenligningen foretages på et overordnet niveau for compliancegrader, fejlprocenter og skattegab. For alle disse komponenter af regelefterlevelsen er der foruden vores bedste estimat – *middelskønnet* – også opgjort et konfidensinterval bestående af en *nedre* og en *øvre grænse* for, hvor meget middelskønnet med rimelig sandsynlighed kan forventes at variere.¹⁰

Når man arbejder med en stikprøve fra en større population kan man aldrig være sikker på, at resultatet i data præcis afspejler den "sande fordeling" for hele populationen. Generelt øges præcisionen desto større stikprøven er og desto mindre variationen i data viser sig at være. For at få et indtryk af præcisionen i de fundne hovedresultater anføres for hvert af disse – udover middelskønnet – altså også den nedre og øvre grænse, som udgør konfidensintervallet. På baggrund heraf kan det også vurderes om eventuelle forskelle til resultaterne fra 2006 kan skyldes tilfældig variation, eller om der er reelt tale om en bedring eller forværring i regelefterlevelsen.

Udover at opgøre regelefterlevelsen for hele landet, er der også underopdelt på de tre risikogrupper, der ligger til grund for stikprøveudsøgningen for indkomståret 2008, og på hhv. *Lette* og *Tunge borgere* for 2006.

DEN SAMLEDE REGELEFTERLEVELSE – COMPLIANCEGRADEN

Compliancegraden er det tal, der bedst udtrykker den samlede regelefterlevelse. På en skala fra 0 til 6, hvor 6 er bedst, vurderes i hver kontrol den respektive skatteydere grad af compliance – eller efterrettelighed om man vil. I denne vurdering indgår både, om der er lavet fejl og i givet fald hvor mange, hvor store fejlene er, og om fejlene med rimelighed kan anses for at være resultat af et bevidst snyd, eller om de blot beror på misforståelse af reglerne eller regulære fejl. På den måde er compliancegraden et langt bedre mål for den samlede regelefterlevelse end isoleret at betragte fejlprocenter eller reguleringsbeløb/skattegab. Disse parametre kan dog opfattes som delkomponenter af compliancegraden og er derfor vigtige for at kunne forstå udviklingen i regelefterlevelsen.

Tabel 5. Compliancegrader 2008 og 2006, inkl. konfidensgrænser og undergrupper

	Nedre grænse	Middelskøn	Øvre grænse	Udførte kontroller uvægtet
	<i>Index (0-6)</i>	<i>Index (0-6)</i>	<i>Index (0-6)</i>	<i>Antal</i>
2008	5,80	5,82	5,84	4 495
– <i>Lavrisiko</i>	5,95	5,97	5,99	749
– <i>Mellemrisiko</i>	5,25	5,33	5,41	750
– <i>Højrisiko</i>	4,76	4,80	4,85	2 996
2006	5,74	5,75	5,77	10 729
– <i>Lette borgere</i>	5,83	5,85	5,87	2 719
– <i>Tunge borgere</i>	5,53	5,55	5,57	8 010

Af tabel 5 fremgår det, at compliancegraden er signifikant højere i 2008 end i 2006. Stigningen fra 5,75 til 5,82 svarer til, at 7 pct. af alle borgere er rykket én kategori opad på complianceskalaen. Det svarer til 300 tusinde skatteydere, der nu har en

¹⁰ Der opereres her med et signifikansniveau på 5 pct.

(ét trin) højere efterrettelighed. Samtidig kan man sige, at vi ligger ganske tæt på den maksimale compliancegrad på 6, hvilket i sig selv er et imponerende resultat.

En stor del af denne meget gunstige udvikling kan forklares med de mange fejl, der er fjernet fra rubrik 11, på grund af de automatiske feedback-mekanismer, der er etableret i SKATs egne systemer – se også afsnittet *Årsopgørelsens rubrikker*, side 26. Omvendt er der flere fejl på aktier denne gang, men mange har snydt sig selv på grund af tabene fra konjunktturnedgangen. Skatteydere, der har begået fejl i SKATs favør *rates* generelt bedre end, de der begår fejl i eget favør. Så når konjunkturerne igen slår om, er det sandsynligt at en del af fejlene på aktieområdet vil resultere i lavere compliancegrader og dermed trække den samlede regelefterlevelse lidt ned igen. På sigt vil de automatiske indberetninger af både køb og salg på aktier, dog kunne fjerne en hel del af fejlene på området.

På tværs af risikogrupperne er der et tydeligt mønster med faldende regelefterlevelse desto højere risiko. Forskellen mellem de tre grupper er tilmed klart signifikant. I lavrisikogruppen er der stort set ingen fejl, og den gennemsnitlige compliancegrad i gruppen er blot 0,03 point fra at være fuldstændig perfekt. Omvendt begynder der at være noget kød på i mellemrisikogruppen og især i højrisikogruppen, hvor den gennemsnitlige compliancegrad er nede på 4,80.

Den nye måde at stratificere på, er med andre ord meget succesfuld. Vi får segmenteret borgerne på en langt mere effektiv måde end i 2006, hvor der var en noget mere beskedent forskel mellem de to grupperinger – *Lette* og *Tunge*. Ud over at der er mere tyngde i såvel mellem- som højrisikogruppen – ift. de *Tunge borgere* – så er vi også lykkedes med at få lagt hovedvægten af kontrollerne i særligt højrisikogruppen, hvor variationen i regelefterlevelsen er stor, og værdien af at have mange kontroller derfor er størst ud fra et hensyn om høj statistisk præcision.

Tabel 6 viser mere specifikt den gennemsnitlige compliancegrad udelukkende blandt de borgere, der **har** begået fejl. Det giver et billede, som i højere grad ligner det, sagsbehandlerne normalt møder, når der udsøges efter væsentlighed og risiko. Her ligger regelefterlevelsen per definition meget lavere end for alle borgere under ét.

Tabel 6. Compliancegrader alene blandt borgere med fejl hhv. for 2008 og 2006, inkl. konfidensgrænser og undergrupper

	Nedre grænse	Middelskøn	Øvre grænse	Borgere med fejl uvægtet
	<i>Index (0-6)</i>	<i>Index (0-6)</i>	<i>Index (0-6)</i>	<i>Antal</i>
2008	3,44	3,48	3,51	1 336
– <i>Lavrisiko</i>	3,76	3,93	4,10	12
– <i>Mellemrisiko</i>	3,19	3,30	3,42	148
– <i>Højrisiko</i>	3,41	3,45	3,48	1 176
2006	3,51	3,57	3,63	1 150
– <i>Lette borgere</i>	3,55	3,77	3,99	140
– <i>Tunge borgere</i>	3,39	3,45	3,50	1 010

Gennemsnittet på 3,48 er imidlertid fortsat i den "pæne" ende – midt mellem lys og mørk grøn i medspillersegmentet. I forhold til 2006, er der tale om en forværring, som dog kun er på kanten af at være signifikant. Compliancegraden for alle borgere er altså signifikant bedre i 2008, men for de, der begår fejlene, er billedet muligvis lidt mere alvorligt end i 2006.

Bemærk at konfidensintervallet er indsnævret ganske pænt i 2008, fordi vi med den nye stratificering af stikprøven netop har fået lidt flere fejl ud (1 336 mod 1 150 i 2006) – på trods af det markant mindre omfang af kontroller. Konkret har vi flere

kontroller i de segmenter, hvor variationen er størst, og derfor bliver præcisionen næsten fordoblet¹¹, selvom stikprøvestørrelsen er reduceret med knap 60 pct. Denne metodiske forbedring har kun været mulig fordi vi kunne analysere på data fra den første undersøgelse. Vi kunne derfor ikke på forhånd have planlagt en så optimal stikprøve allerede for indkomståret 2006.

Også her er compliancegraden og dermed regelefterlevelsen signifikant bedre i lavrisikogruppen end i de to andre grupper. Til gengæld er der en indikation af, at regel efterlevelsen nok er dårligere i mellemrisikogruppen end i højriskogruppen. Her er det vigtigt at gøre opmærksom på, at SLS-P-kriterierne, der ligger til grund for inddelingen i de tre risikogrupper, primært er valgt ud fra, hvor sandsynligt det var, at de forskellige kriterier ville resultere i fejl. Der er altså ikke lagt vægt på, om de fundne fejl er særligt store/ alvorlige, men blot på, om de er hyppige.

Tabel 7. Fordeling på compliancegrader og modspillere for 2008 og 2006

Indkomstår	Compliancegrad							Modspillere	
	0	1	2	3	4	5	6	Andel	Antal
	Andel i pct.							Pct.	Tusinde
2008	0,0	0,0	0,3	2,6	3,5	1,4	92,2	0,4	16
2006	0,0	0,2	0,6	3,1	4,0	3,8	88,3	0,9	36

Der er i 2008 hele 92 pct., der opnår den maksimale compliancegrad på 6, svarende til at alt er i skønneste orden. Det er en flot stigning på 4 procentpoint fra et i forvejen højt niveau. Samtidig er det værd at lægge mærke til, at modspillerandelen er halveret og nu er nede på blot 4 promille. Faldet er da også klart signifikant.¹² På landsplan svarer det til, at antallet, der efter SKATs vurdering bevidst snyder, er reduceret med hele 20 tusinde personer fra 36 til 16.

FEJLPROCENTER

En opgørelse af fejlprocenten er god til at sige noget om, hvor udbredt det er, at skatteyderne begår fejl, men siger til gengæld ikke umiddelbart noget om størrelsen af fejlene eller alvoren heraf. Det er imidlertid altid væsentligt at vide, om det er mange eller et fåtal af skatteyderne, der ikke formår/ønsker at angive korrekt. Fejlprocenten fremgår af tabel 8.

For alle borgere under ét er fejlprocenten for indkomståret 2008 nu under 6 pct. Det er et signifikant fald på godt en fjerdedel i forhold til 2006. Her ser vi også meget tydeligt, at udsøgningen der inddeler borgerne i de tre risikogrupper fungerer overbevisende med stort set ingen fejl i lavrisikogruppen og tæt på 20 og 40 pct. fejl i hhv. mellem- og højriskogrupperne. Det var netop sandsynligheden for at begå en fejl, der lå til grund for de opstillede kriterier – snarere end fejlenes alvor – så det er lykkedes meget flot. Inddelingen ses også på denne led at fungere væsentligt bedre end opdelingen i *Lette* og *Tunge borgere*, som vi anvendte i udsøgningen for 2006.

Bemærk at der kun er forholdsvis få borgere i de to segmenter med højest risiko – hhv. 13 og 5 pct. i mellem- og højriskogruppen. Derfor ender det vægtede gennemsnit for alle borgere tættere på resultatet for lavrisikogruppen. Det svarer til, at det for hele landet er ca. én ud af 17 borgere, der angiver forkert.

¹¹ Intervalbredden er næsten halveret fra 0,12 (3,63-3,51) til 0,07 (3,51-3,44), og dermed er vi næsten dobbelt så præcise.

¹² For 2008 kan et 95% konfidensinterval for modspillerandelen opgøres til mellem 0,24 og 0,53 pct., mens det tilsvarende for 2006 er mellem 0,63 og 1,10 pct.

Tabel 8. Fejlprocenter for 2008 og 2006, inkl. konfidensgrænser og undergrupper

	Nedre grænse	Middelskøn	Øvre grænse	Udførte kontroller uvægtet
	<i>Pct.</i>	<i>Pct.</i>	<i>Pct.</i>	<i>Antal</i>
2008	5,1	5,8	6,5	4 495
– Lavrisiko	0,5	1,4	2,2	749
– Mellemrisko	17,1	20,0	22,8	750
– Højrisiko	36,9	38,6	40,4	2 996
2006	7,5	8,0	8,5	10 729
– Lette borgere	4,4	5,2	6,1	2 719
– Tunge borgere	13,1	13,8	14,6	8 010

Det er tanken at forsøge at anvende resultaterne fra risikogrupperne til at forfine de udsøgningskriterier, SKAT i det daglige anvender. Ved at se nærmere på, hvilke kriterier, der giver "bid" i de forskellige segmenter, håber vi at kunne justere vores udsøgninger, så det bliver muligt at udpege skatteydere med fejl med endnu større præcision og dermed også bruge mindre tid på at ulejlige borgere, der viser sig at have orden i tingene.

Af tabel 9 fremgår det, at antallet af personer på landsplan, der har lavet en eller flere fejl i årsopgørelsen, er faldet fra 329 tusinde til 243 tusinde - et fald på 86 tusinde borgere! Bemærk at hele faldet alene ligger på forhøjelserne, mens antallet af nedsættelser er uforandret. At der ikke er fremgang på nedsættelserne hænger nøje sammen med finanskrisen og de store og hyppige afledte tab på aktieområdet, som mange desværre glemmer at fradrage.

Tabel 9. Borgere med fejl fordelt på forhøjelser og nedsættelser for 2008 og 2006

Indkomstår	Forhøjelser	Nedsættelser	Fejl i alt
	<i>Antal tusinde</i>		
2008	163	80	243
2006	250	79	329

Selv om faldet i antallet af fejl samlet set er meget stort, så er det ikke forholdsmæssigt lige så stort som reduktionen i antallet af modspillere/snydere, jf. tabel 7. Dvs. der bliver markant færre, der laver fejl, men faldet er samtidig særligt stort blandt de alvorlige fejl. Det er unægtelig en positiv udvikling.

SKATTEGABET

En anden måde at udtrykke regelefterlevelsen i landet som helhed, fås ved at opgøre skattegabet. Skattegabet kan så at sige kvantificere regelefterlevelsen i kroner og ører – noget som alle kan forholde sig til.

Med udgangspunkt i reguleringsbeløbene for de udsøgte skatteydere i vores 3 risikogrupper og 6 regioner, har vi beregnet skattegabet for hvert af de i alt 18 strata. Herefter er brutto-, netto- og provenugabet aggregeret op til de tre risikogrupper og samlet til en sum for hele landet.

For alle de tre typer af gab gælder imidlertid, at beregningen for lavrisiko-segmentet – ironisk nok – er alt for usikker til at kunne bruges til noget. Dette er også nævnt i forbindelse med tabel 4 under afsnittet vedr. stikprøvedesignet fra side 5 og frem. Med blot 12 fejl blandt de 749 udsøgte i lavrisikogruppen, bliver variationen i

reguleringsbeløbene for stor til, at det er meningsfuldt at gange op til et skattegab for de 3,4 mio. borgere i dette segment.¹³

I de følgende tre tabeller er skattegabets for 2008 opgjort hhv. brutto, netto og i provenu og sammenlignet med de tilsvarende skattegab for indkomståret 2006. I alle tabellerne er skattegabets for borgere med lav risiko angivet med en lys grå farve for at understrege usikkerheden af tallet. For alle tre tabeller er desuden angivet de øvre og nedre konfidensgrænser.

I tabel 10 er bruttoskattegabets angivet. Bruttogabet er desværre steget til 8,0 mia. kr. fra 6,4 mia. kr. i 2006. Stigningen er dog ikke signifikant, og derfor kan man ikke tillægge stigningen nogen særlig vægt. Bruttogabet er godt dobbelt så højt for gruppen med mellem risiko som for borgere med høj risiko, hvilket nogenlunde svarer til gruppernes indbyrdes vægt i populationen – se tabel 2. Forskellen på de to grupper er tilmed signifikant. Bemærk også at konfidensintervallet er snævrere for højrisikogruppen – både absolut og relativt – på grund af det større antal uvægtede fejl i gruppen.

Tabel 10. Skattegabets brutto i 2008 og 2006, inkl. konfidensgrænser og undergrupper

	Nedre grænse	Middelskøn	Øvre grænse	Borgere med fejl uvægtet
	<i>Mia. kr.</i>	<i>Mia. kr.</i>	<i>Mia. kr.</i>	<i>Antal</i>
2008 ekskl. Lavrisiko	5,9	8,0	10,1	1 324
2008 inkl. Lavrisiko	6,3	8,4	10,5	1 336
– Lavrisiko	0,1	0,4	0,7	12
– Mellemrisiko	3,6	5,5	7,4	148
– Højrisiko	2,1	2,5	2,8	1 176
2006	5,0	6,4	7,9	1 150
– Lette borgere	1,9	3,2	4,5	140
– Tunge borgere	2,8	3,2	3,7	1 010

Det er ærgerligt, at skattegabets ikke kan opgøres præcist for lavrisikogruppen. Reelt set ved vi ikke, om det sande tal er 100 mio. kr. eller 1 mia. kr., men det ændrer ikke ved det billede, vi allerede har set ovenfor – nemlig, at der er meget få fejl i denne gruppe, og den gennemsnitlige compliancegrad ligger helt i top. I den sammenhæng betyder det mindre, at der måske kan være ½ mia. kr. at hente, dels fordi fejlene er yderst svære at finde blandt de langt over 3 mio. borgere med lav risiko, og dels fordi det sikkert vil kræve mange ressourcer, som kan anvendes meget mere effektivt i de to andre segmenter.

Tabel 11 viser en fremgang i nettoskattegabets, der er faldet til 3,7 mia. kr. fra 5,0 mia. kr. i 2006. Dette fald er dog heller ikke signifikant. Når nettogabet er faldet samtidig med, at bruttogabet er steget, så skyldes det, at værdien af nedsættelserne er steget meget i forhold til 2006 – især på aktieområdet, som vi skal se senere. Stigningen i nedsættelserne trækker nettogabet ned, men øger bruttogabet.

Også for nettogabet er gabet for mellemrisikogruppen omtrent dobbelt så stort som for højrisikogruppen, men her bliver forskellen ikke signifikant. Præcisionen for mellemrisikogruppen er ikke tilstrækkelig, og derfor spænder konfidensintervallet ret bredt her.

¹³ Tabel 3 viser også, at skaleringsfaktorerne for lavrisikogruppen er helt op på ca. 3-6.000. En enkelt regulering på blot 50.000 kr. vil således alene kunne løfte skattegabets med op til 300 mio. kr.

Tabel 11. Skattegabets netto i 2008 og 2006, inkl. konfidensgrænser og undergrupper

	Nedre grænse	Middelskøn	Øvre grænse	Borgere med fejl uvægtet
	<i>Mia. kr.</i>	<i>Mia. kr.</i>	<i>Mia. kr.</i>	<i>Antal</i>
2008 ekskl. Lavrisiko	1,6	3,7	5,8	1 324
2008 inkl. Lavrisiko	1,9	4,0	6,2	1 336
– Lavrisiko	-0,1	0,3	0,6	12
– Mellemrisiko	0,4	2,4	4,5	148
– Højrisiko	0,9	1,3	1,7	1 176
2006	3,5	5,0	6,4	1 150
– Lette borgere	1,2	2,6	3,9	140
– Tunge borgere	2,0	2,4	2,9	1 010

Skattegabets opgjøret i provenu udviser også et fald til 1,1 mia. kr. fra 1,6 mia. kr. i 2006, jf. tabel 12. Heller ikke dette fald er i nærheden af at være signifikant. Konfidensintervallet for provenugabet i 2008 spænder fra 0,5 til 1,7 mia. kr. I forhold til gabet blandt selskaber og selvstændige erhvervsdrivende er det meget beskedent.

Tabel 12. Skattegabets provenu 2008 og 2006, inkl. konfidensgrænser og undergrupper

	Nedre grænse	Middelskøn	Øvre grænse	Borgere med fejl uvægtet
	<i>Mia. kr.</i>	<i>Mia. kr.</i>	<i>Mia. kr.</i>	<i>Antal</i>
2008 ekskl. Lavrisiko	0,5	1,1	1,7	1 324
2008 inkl. Lavrisiko	0,6	1,3	1,9	1 336
– Lavrisiko	0,0	0,2	0,3	12
– Mellemrisiko	0,3	0,8	1,4	148
– Højrisiko	0,2	0,3	0,3	1 176
2006	1,0	1,6	2,1	1 150
– Lette borgere	0,3	0,8	1,3	140
– Tunge borgere	0,6	0,8	0,9	1 010

Overordnet set kan det med meget høj sikkerhed konkluderes, at regelfterlevelsen har udviklet sig meget positivt på borgerområdet fra 2006 til 2008. Siden da er en række yderligere tiltag iværksat, som forventes at bringe regelfterlevelsen til et endnu højere niveau.

REGELEFTERLEVELSEN I 2008

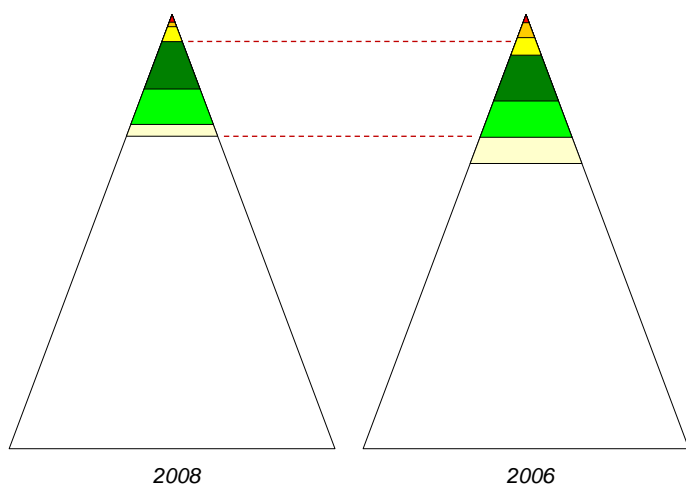
I resten af rapporten vil vi hovedsageligt gå i dybden med resultaterne vedrørende indkomståret 2008, men vil fra tid til anden sammenholde med resultaterne fra 2006

COMPLIANCEGRADER OG FEJLPROCENTER

Som noget nyt lancerer vi her *compliancetrekanter*, der viser fordelingen af skatteydernes regelefterlevelse ved brug af de syv farver fra complianceskalaen. Med udgangspunkt i den relative fordeling af skatteydere på de syv compliancetrin, farvelægges trekanten, så arealet for hver af de syv farver udgør præcis samme andel af trekantens totale areal, som den respektive compliancegrads andel af skatteyderne. Trekanten farvelægges med de laveste compliancegrader oppefra og de højeste i bunden. Det giver et meget hurtigt overblik over sammensætningen af regelefterlevelsen.

I figur 1 er således tegnet compliancetrekanterne for 2008 og 2006. Som det ses, er det hvide areal vokset markant, samtidig med, at det gule og røde areal i toppen, som repræsenterer modspillerne, er blevet væsentligt mindre.

Figur 1. Compliancetrekanter for 2008 og 2006

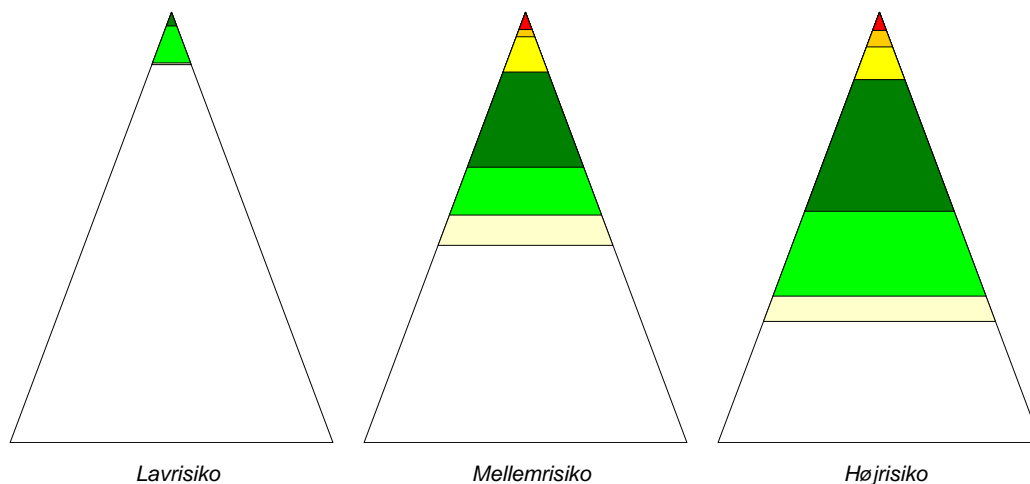
Figur 2 viser så de respektive compliancetrekanter for hver af de tre risikogrupper, vi har anvendt i 2008. Det ses meget tydeligt, at der er enorm stor forskel på disse tre segmenter.

I lavrisikogruppen har vi næsten kun "hvide" borgere og ingen modspillere overhovedet. I gruppen med høj risiko har vi netop fået identificeret rigtig mange af de grønne og gule (og nogle få røde). I forhold til mellemrisikogruppen er forskellen primært, at der er flere i de to grønne segmenter og dermed færre hvide. Der er altså ikke tale om meget alvorligere fejl, men derimod langt hyppigere fejl i højrisikogruppen.

Af tabel 13 fremgår de underliggende data for figur 2. Fx kan man se, at andelen af "hvide" skatteydere (rating 6) i grupperne med lav, mellem og høj risiko er hhv. tæt på 100, lige godt 70 og knap 50 pct. For lavrisikogruppen er der totalt fravær af modspillere, mens modspillerandelen ligger på 1,9 og 2,4 pct. i hhv. mellem- og højrisikogruppen. Som tidligere nævnt er fejlprocenten meget lav i lavrisikogruppen, med kun godt 1, mens den er 20 i mellemrisikogruppen og næsten det dobbelte i gruppen med høj risiko. Alt dette giver sig selvfølgelig også udslag i store forskelle i de gennemsnitlige compliancegrader for de tre segmenter. Som det også er nævnt tidligere, er compliancegraden i gennemsnit nede på 4,80 i højrisikogruppen, mens

mellem og lav er hhv. 5,33 og 5,97. Der er altså et meget bredt spænd på de tre grupper, og det understreger, at vores stikprøvedesign har fungeret efter hensigten.

Figur 2. Compliancetrekanter for borgere i hver af de tre risikogrupper i 2008

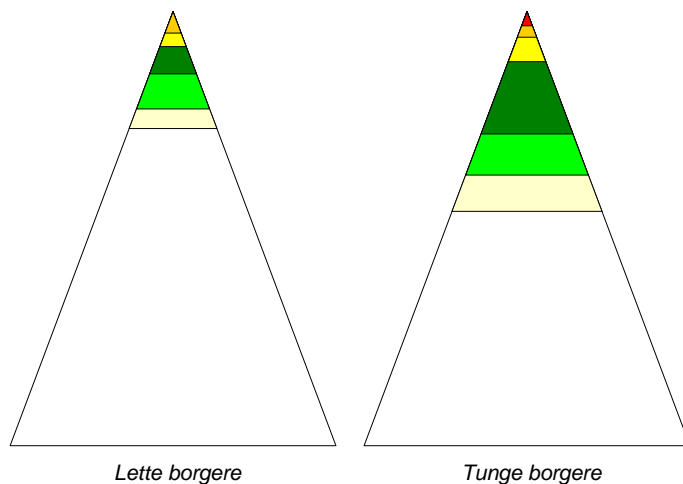

Tabel 13. Compliancegrader, modspillerandele og fejlprocenter for hver risikogruppe

Risiko- gruppe	Compliancegrad						Modspiller- andel	Fejl- pct.	Compliance- grad	
	0	1	2	3	4	5				6
	<i>Pct.</i>									
	<i>Gns.</i>									
Lav	.	.	.	0,1	1,3	0,1	98,5	.	1,4	5,97
Mellem	0,2	0,2	1,6	11,0	9,2	7,1	70,7	1,9	20,0	5,33
Høj	0,2	0,5	1,8	18,9	22,1	8,1	48,4	2,4	38,6	4,80
I alt	0,0	0,0	0,3	2,6	3,5	1,4	92,2	0,4	5,8	5,82

Figur 3 er taget med for at vise effekten af det nye stikprøvedesign. Figuren viser nemlig de to compliancetrekanter for hhv. *Lette* og *Tunge* borgere, som udsøgningen var baseret på i 2006. Her bliver det meget synligt, at de *Lette* ikke har nær så høj efterrettelighed som den nye lavrisikogruppe, og at de *Tunge* end ikke er lige så målrettet som den nye mellemrisikogruppe. Højrisikogruppen er der således langt mere "musik" i, end blandt de *Tunge*.

Figur 3. Compliancetrekanter for hhv. lette og tunge borgere i 2006

En anden detalje er, at gruppen med lav risiko er helt uden modspillere, hvilket ikke er tilfældet blandt de *Lette*. Det er meget nyttigt at have fået større spredning på de forskellige grupperinger, da det giver mulighed for at øge præcisionen i udsøgningen, hvilket her var absolut nødvendigt på grund af den mindre stikprøve.

REGULERINGSBELØB OG SKATTEGAB

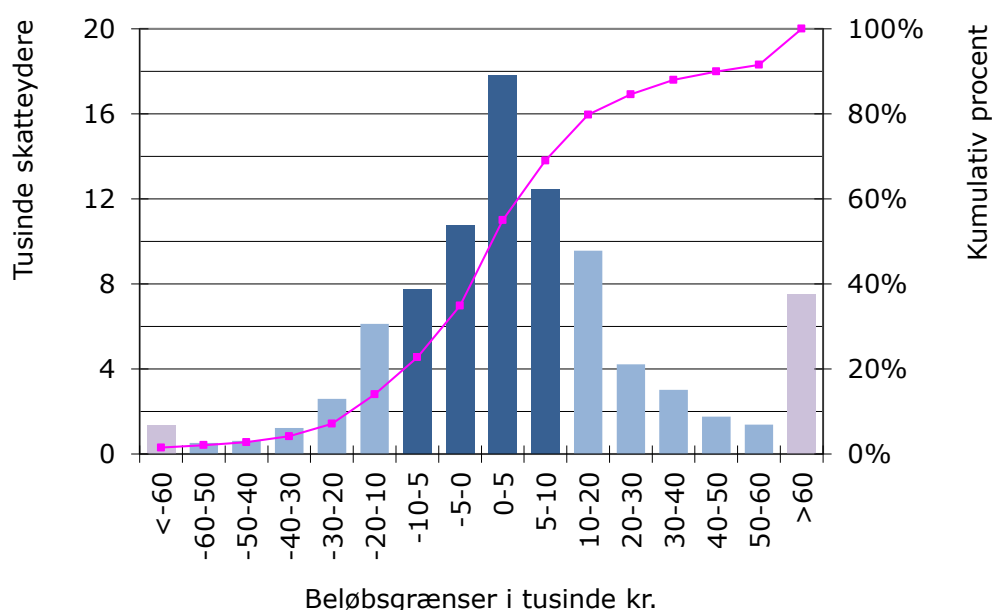
Med udgangspunkt i compliancekontrollerne, har vi beregnet de gennemsnitlige reguleringsbeløb for hvert af de 18 strata. Ved at anvende disse gennemsnit og gange med populationsstørrelserne i hvert af de respektive strata er skattegabets fastlagt for hvert stratum. Endelig har vi summeret resultatet over alle 18 strata og dermed fremkommer det samlede skattegab for borgere for indkomståret 2008. I det følgende har vi dog set bort fra bidraget fra hele lavrisikosegmentet, jf. også kommentarerne til tabel 3 og tabel 4.

REGULERINGSBELØB FOR HØJRIKOGRUPPEN

For at få et indtryk af, hvor store ændringer SKAT i praksis foretager i den skattemæssige ansættelse af skatteyderne, og i hvilket omfang det sker, så kan det være nyttigt at afbilde hele fordelingen af de observerede reguleringsbeløb.

I vores stikprøve, har vi som bekendt overrepræsenteret højrisikosegmentet ganske meget, så dette segment udgør to tredjedele af hele stikprøven. Da det også er her, vi har den klart største fejlprocent, har vi også det bedste grundlag for at vise en fordeling af reguleringsbeløbene for dette segment. Vi har tidligere argumenteret for, at kun reguleringsbeløbene fra lavrisikosegmentet var for usikre til at anvende i den videre analyse, men når det kommer til at vise en regulær fordeling, bliver billedet for mellemrisikogruppen også noget mudret. Godt nok dækker højrisikosegmentet "kun" godt en tredjedel af alle reguleringer for hele befolkningen, men analysen har vist, at reguleringsbeløbene er på samme niveau som i mellemrisikosegmentet, der dækker yderligere 44 pct. af alle fejl, jf. tabel 17 i det følgende. I figur 4 nedenfor er derfor alene fokuseret på fordelingen af reguleringsbeløb for højrisikogruppen.

Figur 4. Fordeling af reguleringsbeløb før skat i højrisikogruppen

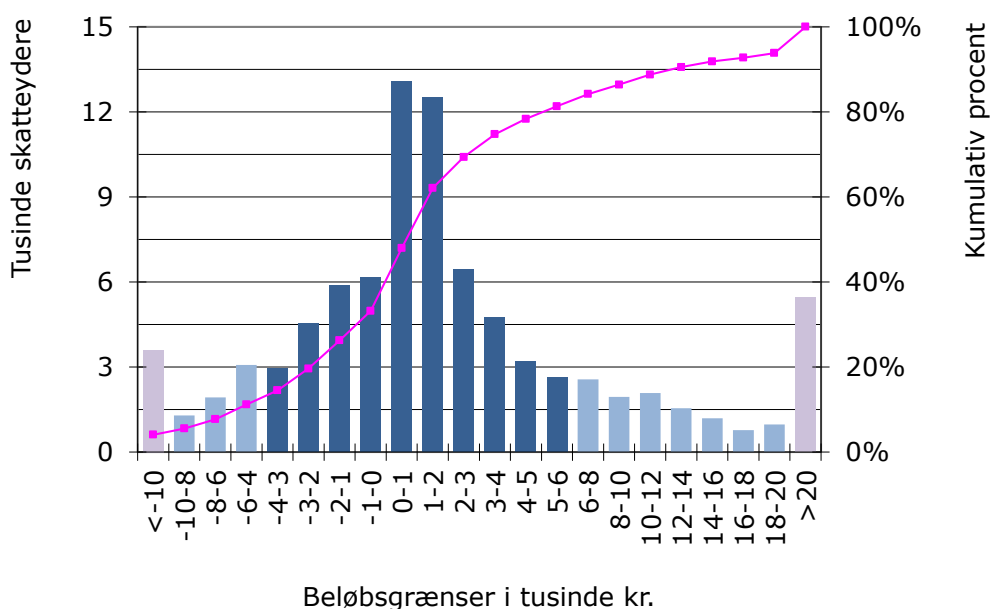
Figuren viser fordelingen af de faktiske reguleringsbeløb før skat, hvor hver enkelt observation er skaleret op med de respektive regionale skaleringsfaktorer, jf. tabel 3. På den måde kan det på værdiaksen til venstre aflæses, hvor mange tusinde skatteydere i hele landet, der burde reguleres med et beløb svarende til de respektive værdier på kategoriaksen (den vandrette akse).¹⁴

Fordelingen er koncentreret om intervallet fra 0 til 5 tkr. (*modus*), hvor en femtedel af alle reguleringer er foretaget. Halvdelen af alle reguleringer i højrisikosegmentet ligger under ca. 4½ tkr. (*medianen*) og resten tilsvarende over. Samlet udgør beløbsstørrelser over 20 tkr. præcis 20 pct. af det totale antal reguleringer, mens kun 7 pct. tilsvarende ligger under -20 tkr. Fordelingen er tydeligt *højreskæv*.

10 pct. af alle reguleringerne i segmentet er over 50 tkr., og halvdelen af disse er endda over 100 tkr. Lige godt en tredjedel af alle reguleringsbeløbene før skat er nedsættelser, mens knap to tredjedele omvendt er forhøjelser.

Figur 5 viser fordelingen af reguleringsbeløbene efter skat for højrisikosegmentet.¹⁵

Figur 5. Fordeling af ændringsbeløb for slutskatten i højrisikogruppen

Fordelingen efter skat ligner fordelingen før skat en del men ikke helt. Beløbene bliver selvfølgelig noget lavere, men samtidig bliver fordelingen også mere skæv, da skatteværdien af et overset fradrag typisk vil være relativt lavere end den relative beskatning af en ekstra indkomst.

Modus ligger lige ved intervallerne fra 0 til 1 tkr. og fra 1 til 2 tkr., der hver især udgør 14-15 pct. Medianen er på 1,3 tkr. Kun 4 pct. af højrisikoborgerne med fejl får mere end 10 tkr. tilbage i skat, mens 14 pct. må aflevere mere end 10 tkr. 6 pct. må

¹⁴ Bemærk, at de midterste fire intervaller fra -10 til +10 tkr. er markeret med en mørkere blå farve. Dette er for at indikere, at disse intervaller kun omfatter 5 tkr., hvor de øvrige intervaller er 10 tkr. bortset fra de to endointervaller, der jo principielt er uendeligt lange. Disse *haler* er markeret med en lilla farve.

¹⁵ Bemærk, at de 10 intervaller fra -4 til +6 tkr. er markeret med en mørkere blå farve. Dette er for at indikere, at disse intervaller kun omfatter 1 tkr., hvor de øvrige intervaller er 2 tkr. bortset fra de to endointervaller, der jo principielt er uendeligt lange. Disse *haler* er markeret med en lilla farve.

af med mere end 20 tkr. og 2 pct. får en ekstraregning på over 40 tkr. Samlet set er det kun 31 pct. af de regulerede borgere i højrisikosegmentet, hvor slutskatten ændres op eller ned med mindst 5 tkr. Det svarer til 27 tusinde personer eller 12 pct. af alle borgere med høj risiko (inkl. de der ikke er reguleret).

Begge fordelingerne er forholdsvis pæne, som man kan forvente det i så stort et datamateriale. Der lader ikke til at være nogle særlige tærskelværdier.

SKATTEGABET

Af tabel 14 fremgår det, at nettogabet er 3,7 mia. kr. for hele landet ekskl. lavrisikogruppen. Det dækker over forhøjelser i den skattepligtige indkomst samt aktieindkomsten på 5,9 mia. kr. og nedsættelser på 2,1 mia. kr. Lægger man gabene op og ned sammen numerisk for at få indtryk af den samlede fejl, der begås ved indberetningen/selvangivelsen, fremkommer bruttogabet på 8,0 mia. kr.

Tabel 14. Skattegabet før og efter skat fordelt efter risiko og opdelt på forhøjelser og nedsættelser

Risikogruppe	Skattegabet					Op/ned ift. bruttogabet
	Brutto	Netto	Op	Ned	Provenu	
	Mia. kr.					Pct.
Mellem	5,5	2,4	4,0	1,5	0,8	72% / 28%
Høj	2,5	1,3	1,9	0,6	0,3	76% / 24%
I alt (ekskl. lavrisiko)	8,0	3,7	5,9	2,1	1,1	73% / 27%

I 2006 udgjorde nedsættelserne kun ca. en niendedel af bruttogabet, mens det i 2008 er omtrent en fjerdedel af gabet, der er nedsættelser. Andelen er nogenlunde den samme, hvad enten vi ser på segmentet af borgere med mellem eller høj risiko. Målt på antallet af reguleringer, var det imidlertid godt en tredjedel, der var nedsættelser, jf. kommentarerne til figur 4. Det betyder altså, at den gennemsnitlige forhøjelse udgør et større beløb end den gennemsnitlige nedsættelse – ca. 36 tkr. mod ca. 27 tkr. før skat.

Selv om skattegabet som tidligere nævnt udmåler hele den manglende regelefterlevelse i kroner og ører, så kan gabet ikke i sig selv sige noget om, hvor alvorligt problemet er i relation til fejl og snyd. Det kan man imidlertid, når man inddeler alle borgerne efter compliancegrad og efterfølgende beregner gabet for hvert niveau på complianceskalaen, som det er gjort i tabel 15 nedenfor.

Tabel 15. Skattegab (ekskl. lavrisiko) fordelt relativt på compliancegrader

	Compliancegrad						I alt
	0	1	2	3	4	5	
	Andel i pct.						
Borgere	0,4	2,6	3,5	1,4	92,2	100	
Bruttogab	21	43	36	0	0	100	
Nettogab	12	62	26	0	0	100	
Provenugab	27	27	44	1	0	100	

Note: Vi har kun 6, 14 og 69 uvægtede ratings på hhv. 0, 1 og 2 Usikkerheden på skattegabsopgørelser for ratings på 0 eller 1 isoleret set bliver meget store. Tallene for de tre modspillerkategorier (0, 1 og 2) er derfor samlet under ét for at opnå en rimelig statistisk præcision.

Heraf ses det, at 21 pct. af bruttogabet og mere end en fjerdedel af provenugabet kan henføres til summen af de tre modspillerkategorier, selvom disse kun udgør 4 promille af borgerne.

I tabel 16 er skattegabet i mia. kr. delt ud på compliancegraderne. Samtidig er brutto- og nettogabet inden for hvert complianceniiveau sat i forhold til *samlet indkomst*¹⁶, mens provenugabet er holdt op mod det samlede provenu.¹⁷

Tabel 16. Skattegab fordelt absolut på compliancegrader og opgjort relativt til samlet indkomst eller provenu

Skattegab	Compliancegrad						I alt
	0	1	2	3	4	5	
	<i>Mia. kr.</i>						
Bruttogab	1,64	3,44	2,91	0,00	0,00	0,00	8,00
Nettogab	0,44	2,30	0,98	0,00	0,00	0,00	3,73
Provenugab	0,30	0,30	0,49	0,01	0,00	0,00	1,11
	<i>Andel i pct.</i>						
Bruttogab i pct. af samlet indkomst	41,8	14,1	7,8	0,0	0,0	0,0	1,1
Nettogab i pct. af samlet indkomst	11,3	9,4	2,6	0,0	0,0	0,0	0,5
Provenugab i pct. af samlet provenu	16,2	3,3	3,2	0,2	0,0	0,0	0,4
	<i>Antal</i>						
Uvægtet antal	89	662	750	294	2 700	4 495	

For hele landet udgør bruttogabet 1,1 pct. af den samlede indkomst, mens det er 8, 14 og 42 pct. for personer, der er ratet hhv. lys grøn, mørk grøn eller i en af de tre modspillerkategorier. Det er meget tydeligt, at problemerne har en helt anden volumen blandt, de der bevidst snyder. Dette billede går også igen for nettoskatte- gabet og skattegabet opgjort i provenu.

Nettogabet i pct. af samlet indkomst udgør 0,5 pct. i 2008 mod 0,6 pct. i 2006. Dermed er det historiske fald – fra 1950'erne frem til i dag – fortsat, jf. tabel 13 i den tidligere rapport *Borgernes efterlevelse af skattereglerne – Indkomståret 2006*.

Når man sammenholder provenugabet med det skatteprovenu, borgerne efter forskrifterne er pligtige til at betale, så er det kun 0,4 pct. af sluskskatten, der mangler. Det vil altså sige at 99,6 pct. af hele den retmæssige skat kommer ind ad fordøren. For de grønne segmenter er det knap 97 pct., der kommer ind ad fordøren, mens det er 84 pct. for modspillerne under ét.

I tabel 17 er den manglende regelefterlevelse kvantificeret i form af fejl, modspillere og skattegab for hver af de tre risikogrupper holdt op i mod deres relative andel af befolkningen og af den samlede *skattebase*. Skattebasen er det samlede beløb, der er selvangivet eller indberettet fra tredjepart plus de reguleringer (netto), som SKAT har foretaget. Den samlede skattebase er så summen for samtlige felter/rubrikker på årsopgørelsen og for alle risikogrupper under ét.

Som vi tidligere har været inde på, udgør lavrisikogruppen langt den overvejende del af befolkningen, men denne gruppe står for mindre end en femtedel af alle fejlene. Høj- og mellemrisikogruppen er omvendt hver især ansvarlig for omtrent dobbelt så mange fejl, dog med lidt større andel af fejlene blandt borgere i mellemrisikogruppen. Gruppen udgør til gengæld også 13 pct. af befolkningen mod højriskogruppens kun godt 5 pct.

¹⁶ Vi bruger termen *Samlet indkomst* om summen af skattepligtig indkomst og aktieindkomst.

¹⁷ Det samlede provenu opgøres efter, at ændringerne i sluskskatten er foretaget og inkluderer således provenugabet.

Målt på andelen af modspillere og skattegabet er fordelingen endda endnu mere skæv. Billedet med, at fejlene blandt borgere med høj risiko ikke er højere end dem med mellem risiko, bliver også bekræftet her. Andelen af bruttogabet og af modspillerne er nemlig godt dobbelt så stor i sidstnævnte gruppe, hvilket nogenlunde svarer til den indbyrdes repræsentation af skatteyderne i befolkningen.

Tabel 17. Andele af fejl, modspillere og skattegabet for hver risikogruppe

Risikogruppe	Andel af population	Andel af alle fejl	Andel af alle modspillere	Andel af skattegabet ¹⁾		Andel af samlet skattebase
				Brutto	Provenu	
				<i>Pct.</i>		
Lav	81,6	19,3	.	4,9	12,9	73,7
Mellem	13,0	44,3	65,0	65,6	66,8	18,4
Høj	5,5	36,3	35,0	29,5	20,3	7,9
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

¹⁾ Som tidligere anført er usikkerheden på opgørelsen af skattegabet for lavrisikogruppen isoleret set så stor, at det ikke giver meget mening at opgøre det. I tabellen er gabet for denne gruppe dog medtaget alligevel, da skattegabet for de tre risikogrupper opgøres som andelen af det totale skattegab for alle grupperne. I tråd med tidligere tabeller er andelen for lavrisikogruppen imidlertid anført med en lys grå farve, for at indikere, at man **ikke** kan hæfte større lid til resultatet.

Endelig viser tabellen også, at indkomsten er noget højere i mellem- og højrisikogrupperne end i gruppen med lav risiko. De to grupper med størst risiko står nemlig til sammen for 18 pct. af befolkningen men for hele 26 pct. af den samlede skattebase.

FEJLTYPEN

I det sidste afsnit blev skattegabet præsenteret som et mål – i kroner og ører – for den manglende regelefterlevelse. Det er interessant at følge, hvordan denne størrelse udvikler sig, men for at SKAT kan anvende det til noget i en indsatsmæssig sammenhæng og i forhold til den interne dimensionering af SKATs ressourcer, er der behov for en dekomponering af gabet på forskellige typer af fejl. Opdelingen giver også vigtigt input til ekstern kommunikation med synliggørelse af, på hvilke felter, der er problemer med regelefterlevelsen. En sådan underopdeling er derfor foretaget i nærværende afsnit.

Ved gennemgangen af de knap 4 500 sager, er der for hver eneste fejl, skatteyderne har begået, foretaget en registrering af beløbet henført til den relevante rubrik på årsopgørelsen. På baggrund heraf kan skattegabet – brutto, netto og i provenu – opgøres både for årsopgørelsens hovedposter såvel som for hver enkelt rubrik. For udvalgte rubrikker, er der endda foretaget en mere detaljeret registrering af fejltypen eller årsagen til fejl, jf. afsnittet *Yderligere opdeling af fejltypen på udvalgte rubrikker* side 34 og frem.

ÅRSOPGØRELSENS HOVEDPOSTER

Tabel 18 viser bruttoskattegabet opgjort på årsopgørelsens hovedposter. For hver kategori er bruttogabet sat i forhold til skattebasen for at bestemme fejlandelen.

Tabel 18. Bruttoskattegab, skattebase og fejlandel for årsopgørelsens hovedkategorier

Hovedkategori	Bruttogab (A) ¹⁾	Skattebase (B) ²⁾	Fejlandel (A / B)	Andel af bruttogab i alt	Borgere med fejl, uvægtet
	Mia. kr.		Pct.		Antal / Andel
Personlig indkomst	1,1	933,7	0,1	12	297 / 17%
Fradrag i personlig indkomst	0,2	12,1	2	3	64 / 4%
Kapitalindkomst	1,3	19,0	7	14	433 / 25%
Fradrag i kapitalindkomst	0,5	80,6	0,6	5	222 / 13%
Ligningsmæssige fradrag	1,3	39,8	3	14	429 / 25%
Aktieindkomst	3,0	15,6	19	34	206 / 12%
Udenlandsk indkomst	1,4	5,2	27	16	36 / 2%
Øvrige	0,1	0,9	14	1	18 / 1%
I alt ³⁾	8,9	1 107,0	0,8	100	1705/100%

¹⁾ Bruttogabet er opgjort ekskl. bidrag fra lavrisikogruppen, da tallene herfor er for usikre.

²⁾ Skattebasen udtrykker det samlede beløb til beskatning inden for de respektive hovedkategorier. Beløbet stammer fra den seneste årsopgørelse vedr. 2008 for de 4 495 skatteydere i stikprøven. Beløbet indeholder på den måde både indberettede/selvangivne beløb samt beløb efter evt. korrektion fra SKATs side, og disse beløb er så skaleret op til makroniveau.

³⁾ Bemærk at det samlede bruttoskattegab på 8,9 mia. kr. er højere end det tilsvarende tal på 8,0 mia. kr. fra tabel 14 ovenfor. Dette skyldes, at opregningen af bruttogabet her er foretaget for hver af årsopgørelsens hovedkategorier for sig (*Personlig indkomst, Kapitalindkomst* osv.). Hvis en skatteyder fx har ændringer i den personlige indkomst og kapitalindkomsten på hhv. -10 og +5 tkr., medtages for denne skatteyder et reguleringsbeløb på +5 tkr. i beregningen af det "uopdelte" bruttoskattegab på de 8,0 mia. kr. (tallene lægges altså først sammen og derefter fjernes fortegnet). Men når hvert enkelt hovedkategori tæller for sig, bliver den numeriske regulering +15 tkr. (fortegnene fjernes først og tallene lægges derefter sammen) – svarende til de 8,9 mia. kr. opregnet.

Aktieindkomst er den hovedkategori, der har det i særklasse største bruttogab i 2008. Med 3,0 mia. kr. andrager gabet vedr. aktier i sig selv en tredjedel af det samlede bruttoskattegab. Samtidig er fejlandelen på næsten 20 pct. en af de allerstørste. Kun *Udenlandsk indkomst* er ringere med 27 pct. Dette tal er dog baseret på blot 36 fejl, og skal derfor vurderes med nogen forsigtighed, selvom der helt sikkert er grund til løftede øjenbryn også her.

Den laveste fejlandel – blot 1 promille – finder vi på *Personlig indkomst*. Absolut set er der tale om et betydeligt beløb, men i forhold til den store skattebase på op imod en billion kr. her, er det altså en beskedent fejlandel. Samtidig er bruttogabet reduceret med mere end 2 mia. kr. fra 3,3 i 2006 til "blot" 1,1 mia. kr. i 2008.

En væsentlig årsag hertil er, at der pga. konstaterede fejlindberetninger fra et par større tredjeparts-indberettere blev iværksat en særlig procedure for at håndtere disse fejl. I denne procedure blev øvrige rettelser/sene indberetninger medtaget, hvorved antallet og omfanget af differencer faldt. Fra og med indkomståret 2010 er der indført en såkaldt *autoagter*, når SKAT modtager rettelser eller sene indberetninger fra tredjepart. I disse tilfælde udsendes automatisk en skrivelse til skatteyderen om, at SKAT *agter* at ændre dennes årsopgørelse. Dermed kan vi eliminere mange af de differencer, der ellers ville forekomme.¹⁸

Også *Fradrag i kapitalindkomst* har en meget lille fejlandel på kun 6 promille. Her – såvel som for *Personlig indkomst* – er den lave fejlandel i høj grad resultat af gode tredjepartsindberetninger.

I tabel 19 nedenfor er bruttoskattegabets delt op på forhøjelser og nedsættelser og nettoskattegabets er bestemt som differencen mellem disse.

Tabel 19. Skattegabets (før skat) for årsopgørelsens hovedkategorier, opgjort brutto og netto og fordelt på forhøjelser og nedsættelser

Hovedkategori	Skattegabets før skat (ekskl. lavrisiko)				Op/ned ift. bruttogabet
	Brutto	Netto	Op	Ned	
	Mio. kr.				Pct.
Personlig indkomst	1,1	0,8	0,9	0,1	89 / 11
Fradrag i personlig indkomst	0,2	0,1	0,2	0,1	79 / 21
Kapitalindkomst	1,3	0,3	0,8	0,5	61 / 39
Fradrag i kapitalindkomst	0,5	0,2	0,3	0,1	73 / 27
Ligningsmæssige fradrag	1,3	0,8	1,0	0,2	81 / 19
Aktieindkomst	3,0	0,4	1,7	1,3	56 / 44
Udenlandsk indkomst	1,4	1,0	1,2	0,2	85 / 15
Øvrige	0,1	0,1	0,1	0,0	100 / 0
I alt	8,9	3,7	6,3	2,6	71 / 29

Tabellen viser bl.a., at det store bruttogab på aktieindkomst modsvares af et meget mindre gab opgjort i nettotermer. Nettogabet er således "kun" 0,4 mia. kr., hvilket hænger sammen med en voldsom stigning i antallet af skatteydere, der "snød" sig selv på området i 2008. I 2006 var omfanget af *nedsættelser* i aktieindkomsten begrænset til 0,1 mia. kr. mod hele 1,3 mia. kr. i 2008. Det ses da også, at 44 pct. af bruttogabet kommer fra nedsættelser. Forklaringen skal primært findes i finanskrisen, der medførte massive tab på aktier i 2008, mens man i 2006 oplevede en

¹⁸ Bemærk i øvrigt, at der ved rettelse af A-indkomst som regel ikke vil være de store provenumæssige konsekvenser af disse reguleringer, da der oftest vil være indeholdt A-skat af den ekstra indkomst.

fornuftig positiv kursudvikling.¹⁹ Der er sikkert mange, som ikke realiserede de store tab i 2008, men blandt de, der gjorde, har en hel del åbenbart glemt eller ikke forstået at udnytte deres fradrag. Bemærk at også forhøjelserne steg meget fra 1,1 mia. kr. i 2006 til 1,7 mia. kr. i 2008.

Aktieindkomsten er her et supergodt eksempel på, at det kan være farligt at vurdere regelefterlevelsen ud fra nettogabet alene. I så fald kunne man komme til den konklusion, at to tredjedele af den manglende regelefterlevelse var fjernet (nettogabet var 1,1 mia. kr. i 2006). Det ser altså enormt positivt ud, men virkeligheden er altså, at regelefterlevelsen – målt i kroner og ører – tværtimod er forværret på området, hvilket dog i høj grad er konjunkturbestemt.

Et andet område, hvor mange skatteydere snød sig selv i 2008, er *Kapitalindkomst*. Her var det 39 pct. af bruttogabet, der kom fra nedsættelser, mens det kun var det halve i 2006. Også her er nettogabet faldet – fra 0,4 til 0,3 mia. kr. – mens bruttogabet samtidig er fordoblet fra 2006 til 2008.

Bemærk, at renteniveauet vokser væsentligt fra 2006 til 2008.²⁰ Dette kan forklare en del af den store stigning i niveauet for reguleringer på kapitalindkomsten – og fradragene i denne. Når renterne stiger, vil fejlene vedr. kapitalindkomsten – alt andet lige – blive forøget.

I den anden ende af skalaen er *Personlig indkomst* den kategori, hvor flest reguleringer foretages til SKATs fordel. Blot én ud af ni kr. i bruttogabet kommer fra nedsættelser. For det samlede bruttoskattegab er det 29 pct. nedsættelser, hvilket er tæt på en fordobling i forhold til niveauet på 15 pct. i 2006. Det er især udviklingen i aktie- og kapitalindkomsten, der er årsag hertil.

Figur 6 nedenfor viser, hvordan brutto- og nettoskattegabets fordelte sig på årsopgørelsens hovedposter i 2008 og 2006. Selvom der samlet set måske ikke er tale om voldsomme ændringer i brutto- og nettogabets niveau, så er det meget tydeligt, at der er sket store ændringer i de respektive gabs sammensætning.

For bruttogabets vedkommende er den største ændring i sammensætningen sket vedr. *Personlig indkomst*, der tidligere udgjorde næsten halvdelen af gabet, og nu kun andrager 12 pct. Omvendt er *Aktieindkomstens* andel af bruttogabet øget fra knap en femtedel til mere end en tredjedel.

Også *Udenlandsk indkomst* udgør med en sjettedel af hele bruttogabet en væsentlig større andel end i 2006, hvor området kun udgjorde én pct. af bruttogabet. Som før omtalt skal resultatet dog anvendes med nogen forsigtighed, da antallet af observationer er begrænset. Usikkerheden på de opgjorte reguleringsbeløb er derfor forholdsvis høj.

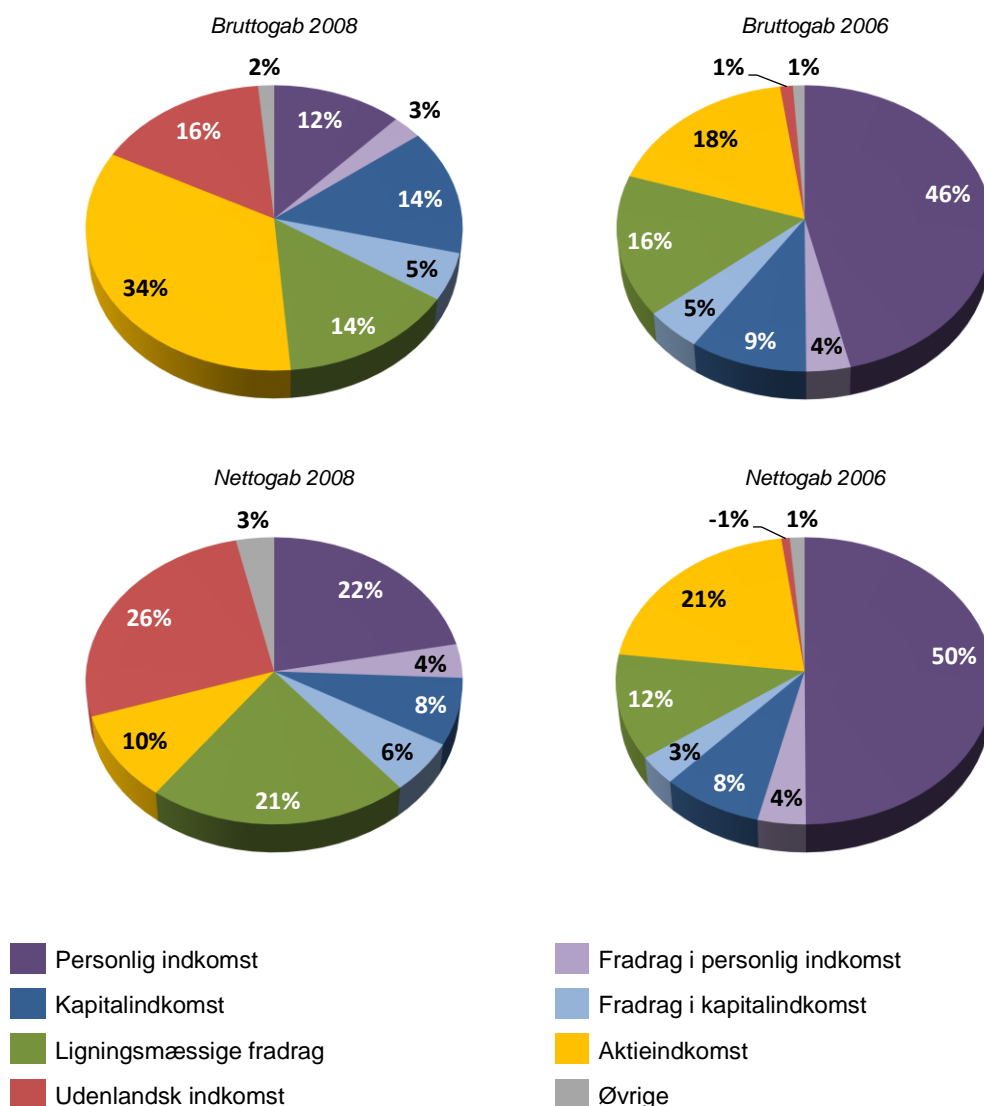
Af de nederste to "lagkager" i figuren fremgår forskydningerne i nettoskattegabets. Også her er der store bevægelser i andelen af gabet fra både *Personlig indkomst*, *Aktieindkomst* og *Udenlandsk indkomst*. Vedr. aktieindkomsten er det imidlertid interessant at se, at andelen af nettogabet er halveret fra godt 20 til kun 10 pct., samtidig med at andelen af bruttoindkomsten fra 2006 til 2008 stort set blev fordoblet. Som tidligere nævnt, skyldes det altså, at der er gennemført rigtig mange nedsættelser på aktieområdet, fordi skatteyderne ikke har udnyttet deres retmæssige fradrag efter tab på aktier.

¹⁹ Eksempelvis steg OMXC20-aktieindekset med 12 pct. fra 393,52 ultimo 2005 til 441,48 ultimo 2006, mens der i 2008 var tale om et massivt fald på 47 pct. fra 464,14 ultimo 2007 til 247,72 ultimo 2008. Dette billede genfindes også globalt. Kilde: *Danmarks Statistik, Statistikbanken* → *Penge og kapitalmarked* → *Rente- og kursudvikling* → tabellen DNRENTA

²⁰ Den gennemsnitlige obligationsrente for alle stats- og realkreditobligationer steg fra 4,09 pct. i 2006 til 5,03 pct. i 2008. Den relative stigning var dermed på 23 pct. Kilde: *Danmarks Statistik, Statistikbanken* → *Penge og kapitalmarked* → *Rente- og kursudvikling* → tabellen DNRENTA

Man ser også, at der for 2008 er endog meget stor forskel på fordelingen af brutto- hhv. nettogabet på årsopgørelsens hovedkategorier. I 2006 er fordelingen på brutto- og nettogab derimod rimelig ens. Igen kan den store forskel i 2008 i høj grad forklares med, at der pludselig er rigtig mange skatteydere, der har uudnyttede fradrag, hvor der tidligere primært blev gennemført forhøjelser. Dette forrykker altså billedet mellem brutto og netto ganske meget.

Figur 6. Brutto- og nettoskattegabet 2008 og 2006, fordelt på årsopgørelsens hovedkategorier

ÅRSOPGØRELSENS RUBRIKKER

I dette afsnit går vi et niveau længere ned i fejltypenanalysen og ser på, hvor meget hver enkelt rubrik på årsopgørelsen bidrager med til skattegab. Her bliver det væsentligt mere interessant ud fra en indsatsmæssig synsvinkel, da vi kan se helt præcist, hvor problemerne er størst. Dette er første skridt på vejen til at finde en

løsning. Bemærk i øvrigt, at man ikke kan beregne provenugabet fra de enkelte rubrikker, da samme skatteyder sagtens kan begå mere end én fejl.²¹

Tabel 20 viser bruttoskattegebet for de enkelte rubrikker på årsopgørelsen. Tabellen er altså en dekomponering af tabel 18, der viste fordelingen af bruttogabet på hovedkategorier. Bruttogabet er i tabellen opgjort for de fleste rubrikker på årsopgørelsen, men ikke for alle, da vi i visse rubrikker fandt for få fejl til meningsfuldt at kunne opregne til et tal for hele landet. Udover de rubrikker, der helt er udeladt, er der et antal rubrikker, hvor præcisionen ikke er så høj som for de øvrige. De er markeret med * i tabellen.

Fra tidligere ved vi, at *Aktieindkomst* har det største bruttogab, og her kan vi se, at det især er rubrik 66, *Anden aktieindkomst*, der giver problemer på området. Fejl-andelen er også meget høj for denne rubrik. Blandt de positive beløb er fejl-andelen således helt oppe på 55 pct., mens den også ligger højt med 42 pct. blandt de negative beløb i rubrikken.

Det er også værd at bemærke, at der under hovedkategorierne med de laveste fejl-andele – nemlig *Personlig indkomst* og *Fradrag i kapitalindkomst* – er enkelte rubrikker med meget store fejl-andele. Således har rubrik 15 og 20, der begge vedrører forskellige former for *Anden personlig indkomst*, samt rubrik 44, *Renteudgifter anden gæld*, alle ganske store fejl-andele. Sidstnævnte er endda over 40 pct.

Også for *Kapitalindkomst* kan man se, at den forholdsvise lave fejl-andel på lige omkring 7 pct. alene er båret af rubrik 31, *Renteindtægter*, hvor fejl-andelen er helt nede på 4 promille. Det er den klart vigtigste rubrik, og der er rigtig gode tredjepartsindberetninger for dette felt. Alle andre rubrikker under kapitalindkomsten ser dog ikke for godt ud.

I det hele taget er det bemærkelsesværdigt, at samtlige rubrikker med to-cifrede fejl-andele er på de områder, hvor SKAT ikke modtager dækkende information fra tredjepart. Disse rubrikker andrager tilsammen omtrent $\frac{3}{4}$ af hele bruttogabet!²²

På alle øvrige rubrikker, hvor vi har tredjepartsindberetninger og fornuftig statistisk præcision, kan vi se en entydig forbedring i forhold til sidst. Det drejer sig om rubrikkerne: 11, 16, 17, 31, 51, 52 og 56.^{23,24} Som tidligere nævnt – se s. 24 – blev der i 2008 iværksat en særlig procedure for at håndtere rettelser eller sene indberetninger fra tredjepart. Det er givetvis en medvirkende årsag til det forbedrede resultat, at disse indberetninger er inkorporeret.

Især bruttogabet for rubrik 11, *lønindkomst, best.honorar, fri bil mv.*, er på denne konto blevet væsentligt indskrænket. Fra at udgøre knap 2,2 mia. kr. i 2006 er bruttogabet under 0,5 mia. kr. i 2008.

²¹ Derved er det vanskeligt at fordele ændringen i slutskatten på de forskellige fejl. I princippet kunne man beregne ændringen ved først at lægge den ene fejl ind og derefter den anden og notere de to ændringer i slutskatten, men hvilken af fejlene skal så lægges ind først? På grund af progressionen kan beskatningen af den sidste fejl sagtens blive hårdere, men det er jo ikke muligt at afgøre, hvilken fejl, der er sket sidst. Desuden ville en sådan beregning skulle udføres manuelt for hver skatteyder, og det ville tage meget tid.

²² Det drejer sig konkret om rubrikkerne: 15, 20, 29, 35-39, 44, 53, 66-67 og alle rubrikker vedrørende udenlandsk indkomst.

²³ For rubrik 12, *Honorarer og vederlag* er der tale om en stigning i fejl-andelen, men her bygger bruttogabet for både 2008 og 2006 kun på ca. 20 observationer. Stigningen bliver derfor for usikker til at regne med.

²⁴ Bemærk vi opgjorde ikke *Fradrag i personlig indkomst* og *Fradrag i kapitalindkomst* på rubrikniveau for indkomståret 2006, og derfor kan vi ikke sammenligne for rubrikkerne: 21-22 og 41-43, hvor vi ellers også har info fra tredjepart.

Tabel 20. Bruttogab, skattebase og fejlandel på årsopgørelsens rubrikker

Hovedkategori Rubriknummer. Rubriktekst	Bruttogab (A) ¹⁾	Skattebase (B) ²⁾	Fejlandel (A / B)	Gns. reg.beløb brutto	Fejl i rubrik, uvægtet ³⁾
	Mio. kr.		Pct.	Tkr.	Antal
Personlig indkomst	1 066	933 729	0,1	55	324
11. Lønindkomst, best.honorar, fri bil mv.	454	684 717	0,1	46	93
12. Honorarer og vederlag	68	766	8,8	33	* 18
15. Anden pers. indkomst som fx fri tlf., privat dagpleje og hushjælp mv.	168	1 188	14,2	19	37
16. Pensioner, dagpenge mv. og SU	138	242 283	0,1	19	93
17. Uddelinger fra fonde mv.	56	2 911	1,9	9	64
20. Anden pers. indk. ex AM-bidragsspligt	139	713	19,5	57	* 15
Fradrag i personlig indkomst	275	12 107	2,3	21	82
21. Bidrag til priv. pension m. løb. ydelser	98	6 096	1,6	27	* 29
22. Bidrag til privattegnet kapitalpension	34	5 626	0,6	15	* 25
29. Øvrige fradrag i personlig indkomst	138	255	54,2	27	* 24
Kapitalindkomst	1 315	18 994	6,9	18	509
31. Renteindtægter	63	17 876	0,4	16	54
35. Over-/underskud skibsprojekter	30	106	28,0	7	49
36. Fortjeneste/tab skibsprojekter	31	69	45,8	25	* 15
37. Lejeindtægt hus/sommerhus	224	746	30,1	32	31
38. Renter af pantebrev ej i depot mv. ⁴⁾	551	-423	**	30	161
- heraf positive beløb	69	425	16,2	9	74
- heraf negative beløb	482	-849	56,8	43	87
39. Anden kapitalindkomst	414	147	**	17	192
- heraf positive beløb	295	659	44,7	20	106
- heraf negative beløb	119	-512	23,3	12	86
Fradrag i kapitalindkomst	496	80 645	0,6	15	243
41. Renteudgifter til realkredit	26	49 619	0,1	8	34
42. Renteudgifter til pengeinstitutter m.v.	217	29 281	0,7	15	166
43. Renteudgifter af studielån (SU)	9	1 159	0,7	9	* 16
44. Renteudgifter anden gæld	244	587	41,5	26	* 27
Ligningsmæssige fradrag	1 310	39 168	3,3	10	488
51. Befordringsfradrag	574	10 093	5,7	13	246
52. Fagligt kontingent	40	21 259	0,2	5	109
53. Øvrige lønmodtagerudgifter	635	1 452	43,7	32	84
56. Underholdsbidrag	34	2 456	1,4	6	36
Aktieindkomst	3 127	15 577	20,1	68	228
61. Udbytte af danske børsnoterede aktier i dansk depot samt udlodning fra visse inv.foren. indberettet til SKAT	7	3 358	0,2	3	* 17
66. Anden aktieindk., børsnoterede aktier	2 337	-1 760	**	69	189
- heraf positive beløb	911	1 652	55,2	95	57
- heraf negative beløb	1 426	-3 412	41,8	59	132
Udenlandsk indkomst ⁵⁾	1 554	5 230	29,7	149	46
F290	742	2 222	33,4	163	* 19

* Her har vi konstateret færre end 30 fejl. Bruttogab, fejlandel og gns. reg.beløb for denne rubrik må derfor statistisk anses for noget usikre og skal således anvendes med forsigtighed. Rubrikker med færre end 15 fejl er helt udeladt af tabellen, da præcisionen her bliver for lille.

** Det er ikke meningsfuldt at opgøre fejlandelen her, da man i denne rubrik kan angive såvel positive som negative beløb. Da skattebasen regnes med fortegn, kan positive og negative værdier altså opveje hinanden. Skattebasen kan derfor blive ret tæt på nul, og da fejlandelen beregnes med skattebasen i nævneren, så kan man altså risikere at få nogle meningsløst høje fejlprocenter. Derfor er rubrikken nedenfor opdelt i positive og negative angivelser, og fejlandelen kan så opgøres isoleret for hver af disse. Bemærk desuden, at fejlandelen for de negative beløb er opgjort uden fortegn.

- 1) Bemærk at bruttogabet for hovedkategorierne ikke nødvendigvis stemmer helt overens med opgørelsen i tabel 18. Dette skyldes, at resultatet her opgøres som summen af de numeriske reguleringer på hver af underposterne for sig. Har en skatteyder fx ændringer i rubrik 31 og 39 på hhv. +10 og -5 tkr., tæller det med til bruttogabet for kapitalindkomsten med +5 tkr. i tabel 18, mens det her bidrager med +15 tkr., da det er en sum af de numeriske reguleringer på hver underrubrik. Tallene i denne tabel vil altid være større end eller lig med de tilsvarende for tabel 18.
- 2) Beløbet stammer fra den seneste årsopgørelse vedr. 2008 for de 4 495 skatteydere i stikprøven. Beløbet indeholder altså både indberettede/selvangivne beløb samt beløb efter evt. korrektion fra SKATs side, og disse beløb er så skaleret op til makroniveau. Vi anvender termen *skattebase*, da det er dette beløb, der er (det korrekte) udgangspunkt for skatteberegningen.
- 3) Antal reguleringer er det **uvægtede** antal for stikprøven (dvs. det faktiske antal observationer i de gennemførte kontroller) mens angivne beløb er opregnede, vægtede tal for hele landet.
- 4) Den præcise ordlyd for rubrik 38 er: *Renter af pantebrev ej i depot. Gevinst/tab på bevis i investeringsselskab, og i udloddende blandet og obligationsbaseret investeringsforening.*
- 5) Feltnumrene stammer fra den særlige deklareringsblanket 04.012 *Selvangivelse for udenlandsk indkomst*. Der er ikke konstateret hverken fejl eller indberettet/angivet noget beløb i felterne F285, F289, F291, F293, F295, F296, F297, F299, F413 og F496, og i felterne F228, F283, F287, F294, F298, F414 og F495 er der kun 1 til 7 registrerede fejl, og usikkerheden på tallene er derfor for stor til at bringe. Yderligere er der i felterne F281 og F493 ingen fejl men indberettet/selvangivet et beløb.

En anden forbedring vedrører rubrik 55, *Gaver til foreninger*. Her skønnes der i 2006, at være mere end 15 tusind skatteydere med fejl i feltet, hvilket er ca. 70 gange så mange som i 2008. På grund af feltlåsning er fejlene stort set elimineret. Rubrik 55 figurerer heller ikke i tabel 20, da antal observationer med fejl ikke længere er tilstrækkeligt til at beregne et bruttogab.

Som noget nyt har vi i denne afrapportering opdelt udvalgte rubrikker beløbsmæssigt. I de fleste af rubrikkerne kan man kun angive positive beløb, men i nogle kan der angives negative såvel som positive beløb – fx tab eller gevinst fra salg af aktier. De mest interessante af disse "dobbeltfelter" er i tabellen spaltet op i netop de positive beløb. Det drejer sig om rubrikkerne 38-39 under *Kapitalindkomst* og rubrik 66, *Anden aktieindkomst*. Det har stor betydning for beregning af fejlandelen, jf. også den tekniske note under tabellen. Man ser da også, at der er ganske store forskelle i fejlandelen afhængig af, om der er positive eller negative beløb på de respektive rubrikker.

Ser man på de gennemsnitlige bruttoreguleringsbeløb, der også fremgår af tabel 20, er det især vedrørende *Udenlandsk indkomst* og *Aktieindkomst*, der er store reguleringer. Blandt reguleringer på *Udenlandsk indkomst* ligger gennemsnittet således på tæt ved 150 tkr. og under rubrik 66, *Anden aktieindkomst*, er der i snit gennemført reguleringer for knap 70 tkr. Alene blandt de positive angivne beløb under tabel 66 er der i snit foretaget bruttoreguleringer for 95 tkr. i gennemsnit. Den rubrik, hvor der optræder flest reguleringer er *Befordringsfradrag*, rubrik 51, men bruttoreguleringerne blandt skatteydere med fejl her er til sammenligning blot 13 tkr.

I tabel 21 nedenfor er skattegabet opdelt på brutto- og nettostørrelser samt i forhøjelser (*Op*) og nedsættelser (*Ned*). Man kan også se, hvor stor en relativ andel af bruttogabet, der stammer fra hhv. forhøjelser og nedsættelser.

For otte rubrikker – 12, 15, 20, 29, 35, 43, 44 og F290 – tegner forhøjelser sig for mindst 95 pct. af bruttogabet. Det er tankevækkende, at skatteyderne for disse rubrikker er så meget mere tilbøjelige til at begå fejl til egen fordel. Typisk handler det nok om, at skatteyder enten slet ikke har været opmærksom på den indkomst, der skulle selvangives, eller bevidst har valgt at unddrage den. Hvis folk er bevidste om, at der skal selvangives en indkomst, er det sjældent, de angiver for meget. Dér, hvor folk snyder sig selv, er som oftest på fradragssiden, hvad tabellen også viser.

Tabel 21. Skattegabets brutto og netto på rubrikniveau, fordelt på forhøjelser og nedsættelser

Hovedkategori Rubriknummer. Rubriktekst	Skattegabets før skat				Op/med ift. bruttogabet
	Brutto ¹⁾	Netto	Op	Ned	
	Mio. kr.				Pct.
Personlig indkomst	1 065	816	941	125	88 / 12
11. Lønindkomst, best.honorar, fri bil mv.	454	386	420	34	93 / 7
12. Honorarer og vederlag	* 68	64	66	2	98 / 2
15. Anden pers. indkomst som fx fri tlf., privat dagpleje og hushjælp mv.	168	162	165	3	98 / 2
16. Pensioner, dagpenge mv. og SU	138	-23	57	81	42 / 58
17. Uddelinger fra fonde mv.	56	44	50	6	89 / 11
20. Anden pers. indk. ex AM-bidragspligt	* 139	139	139	.	100 / 0
Fradrag i personlig indkomst	275	143	209	66	76 / 24
21. Bidrag til priv. pension m. løb. ydelser	* 98	-5	46	51	47 / 53
22. Bidrag til privattegnet kapitalpension	* 34	19	26	8	77 / 23
29. Øvrige fradrag i personlig indkomst	* 138	124	131	7	95 / 5
Kapitalindkomst	1 315	281	798	517	61 / 39
31. Renteindtægter	63	48	56	7	88 / 12
35. Over-/underskud skibsprojekter	30	30	30	0	100 / 0
36. Fortjeneste/tab skibsprojekter	* 31	24	28	3	89 / 11
37. Lejeindtægt hus/sommerhus	224	137	181	43	81 / 19
38. Renter af pantebrev ej i depot mv. ²⁾	551	-190	181	371	33 / 67
- heraf positive beløb	69	69	69	0	100 / 0
- heraf negative beløb	482	-259	112	370	23 / 77
39. Anden kapitalindkomst	414	233	323	91	78 / 22
- heraf positive beløb	295	290	292	2	99 / 1
- heraf negative beløb	119	-57	31	88	26 / 74
Fradrag i kapitalindkomst	496	216	356	140	72 / 28
41. Renteudgifter til realkredit	26	6	16	10	62 / 38
42. Renteudgifter til pengeinstitutter m.v.	217	-18	100	118	46 / 54
43. Renteudgifter af studielån (SU)	* 9	9	9	.	100 / 0
44. Renteudgifter anden gæld	* 244	219	231	13	95 / 5
Ligningsmæssige fradrag	1 310	784	1 047	263	80 / 20
51. Befordringsfradrag	574	359	466	108	81 / 19
52. Fagligt kontingent	40	12	26	14	65 / 35
53. Øvrige lønmodtagerudgifter	635	426	531	104	84 / 16
56. Underholdsbidrag	34	3	19	16	55 / 45
Aktieindkomst	3 127	367	1 747	1 380	56 / 44
61. Udbytte af danske børsnoterede aktier i dansk depot samt udlodning fra visse inv.foren. indberettet til SKAT	* 7	-3	2	5	31 / 69
66. Anden aktieindk., børsnoterede aktier	2 337	-360	989	1 349	42 / 58
- heraf positive beløb	911	908	910	2	100 / 0
- heraf negative beløb	1 426	-1 268	79	1 347	6 / 94
Udenlandsk indkomst ³⁾	1 554	989	1 272	283	82 / 18
F290. Anden udenlandsk personlig indkomst (ikke AM-bidragspligtig mv.)	* 742	740	741	1	100 / 0

* Her har vi konstateret færre end 30 fejl. Resultaterne for denne rubrik må derfor statistisk anses for noget usikre og skal således anvendes med forsigtighed. Rubrikker med færre end 15 fejl er helt udeladt af tabellen, da præcisionen her bliver for lille.

¹⁾ Se note 1 under tabel 20.

²⁾ Den præcise ordlyd for rubrik 38 er: *Renter af pantebrev ej i depot. Gevinst/tab på bevis i investeringsselskab, og i udloddende blandet og obligationsbaseret investeringsforening.*

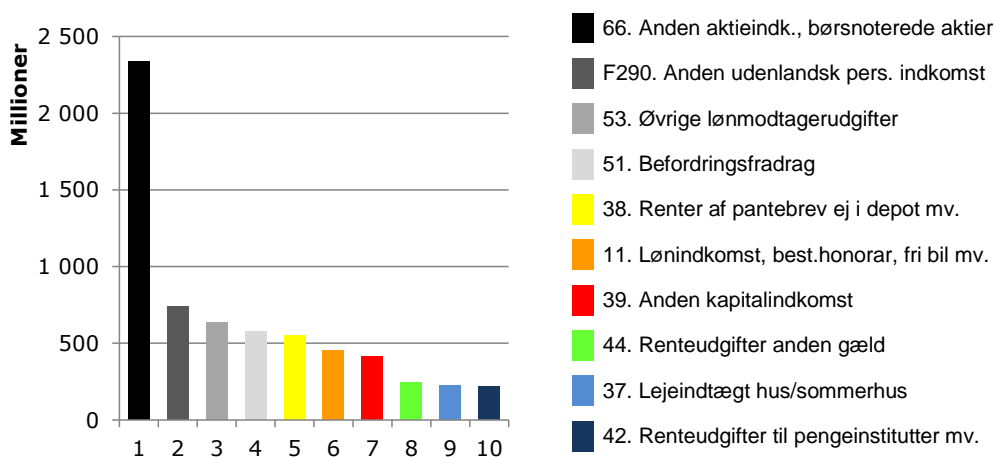
³⁾ Se note 5 under tabel 20.

TOP-10 FEJL

I dette afsnit udrages de mest betydende fejlområder på rubrikniveau med udgangspunkt i tabel 20 og tabel 21. De 10 rubrikker med hhv. størst brutto- og nettogab, størst fejlandel og største relative andel af fejl til egen ulempe er præsenteret i de følgende fire figurer.

I figur 7 er det i første omgang de 10 rubrikker med størst bruttogab, der er vist. Gabet spænder altså fra over 200 mio. kr. til op i nærheden af 2½ mia. kr. for rubrik 66, som er den helt store topscorer.

Figur 7. De 10 rubrikker med størst bidrag til bruttoskattegabet

7 af de 10 felter på top-10 listen har SKAT ikke tredjepartsinformation om, og tre af disse er de øverste tre. Så igen er det meget tydeligt, at regelefterlevelsen er meget ringere på felter uden oplysninger fra tredjepart.

Rubrik 51, *Befordringsfradrag*, er som nævnt det felt, hvor der sker allerfleste fejl, og det figurerer også som nummer 4 på listen over størst bruttogab. Det er muligt, at der kan tilvejebringes mere præcise oplysninger om arbejdssted og arbejdsdage fra arbejdsgiversiden, så beregningen af fradraget evt. kunne automatiseres. Udviklingen går imidlertid i retning af, at flere og flere inden for især kontorerhverv arbejder hjemmefra en eller flere dage om ugen. Det kan derfor være vanskeligt at opgøre det faktiske antal dage, folk rent faktisk pendler. Måske er tiden ved at være moden til at overveje en forenkling af reglerne, da så mange laver fejl og det tilmed er vanskeligt at kontrollere.

Renteudgifter til pengeinstitutter mv., rubrik 42, er et felt, som man kunne overveje at fæltlåse, da man har gode tredjepartsindberetninger på området. P.t. er det imidlertid ikke muligt på grund af det såkaldte *Anders Fogh cirkulære*, der giver ægtefæller mulighed for at omfordele beløb indbyrdes for denne rubrik.^{25,26} Problemet opstår fx, når begge ægtefæller medregner det fulde fradrag. Alternativt til en egentlig fæltlåsning for hver ægtefælle, kan man med en samlet "fastlåsning" af

²⁵ I Skatteministeriets cirkulære nr. 135 af 4. november 1988, pkt. 20, står bl.a. følgende: *Så længe ægteskabet består, er det uden betydning for ægtefællernes samlede skat, hvorledes formuegoder og kapitalindtægter og -udgifter er fordelt mellem ægtefællerne (fordelingen har derimod betydning for den enkelte ægtefælles skat). Skattemyndighederne vil derfor normalt henholde sig til den fordeling af formueaktiver og kapitalindtægter og -udgifter, som ægtefællerne har foretaget.*

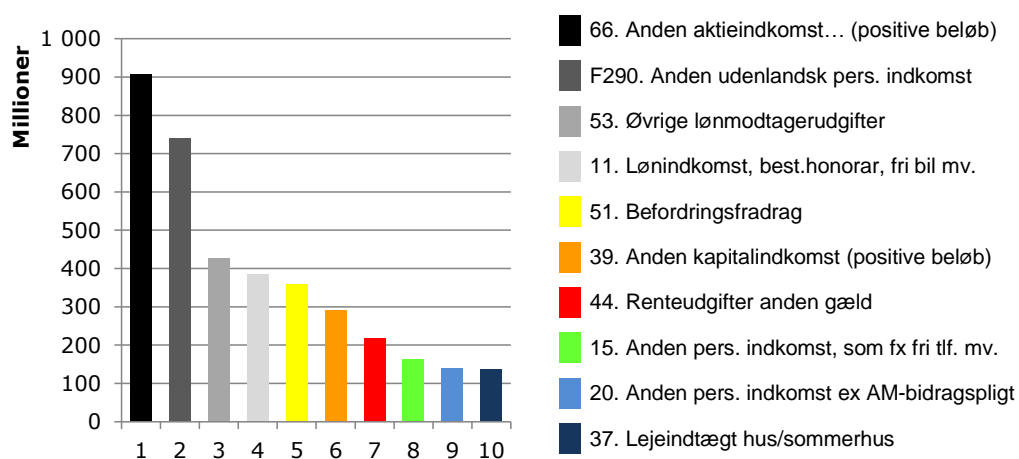
²⁶ Indkomstsyste­met er principielt baseret på særbeskatning. Det vil sige, at alle personer – enlige såvel som gifte – som hovedregel beskattes af hver deres selvangivne indkomst. Det har været det bærende princip siden 1982, hvor det bl.a. blev vedtaget i Folketinget med argumenter om økonomisk ligestilling mellem kønnene.

rentefradragsfeltet, sikre sig at en ændret indberetning fra den ene ægtefælle, automatisk fører til en lige så stor og modsatrettet ændring hos den anden ægtefælle. Der kan dog være tekniske/praktiske udfordringer ved en sådan løsning. For personer, der ikke er gift, bør man i princippet kunne gennemføre feltløsning.

Det er i øvrigt værd at notere, at rubrik 11, *Lønindkomst, best.honorar, fri bil mv.* i 2006 var suveræn topscorer på listen over største bruttogab, men for 2008 er gledet ned på en sjetteplads.

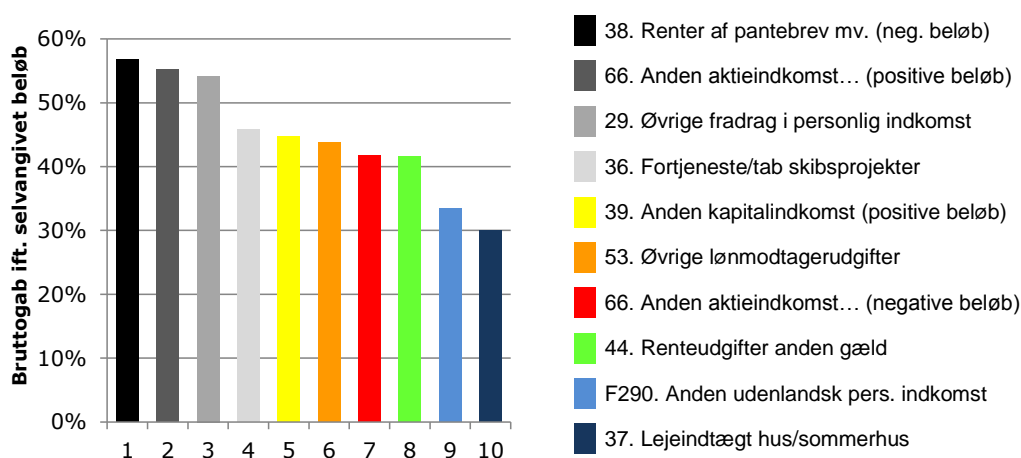
Figur 8 viser top-10-listen for nettogabet fordelt på årsopgørelsens rubrikker. Igen er det *Anden aktieindkomst, Anden udenlandsk personlig indkomst* og *Øvrige lønmodtagerudgifter*, der topper listen i nævnte rækkefølge.

Figur 8. De 10 rubrikker med størst bidrag til nettoskattegabet

Samlet set er der hele 8 gengangere fra figur 7. Rubrik 38 og 42 er gledet ud, mens de to rubrikker vedr. *Anden personlig indkomst*, rubrik 15 og 20 er med på nettogabslisten. De to kapitalindkomstrubrikker, 38 og 42, er sammensat af både mange forhøjelser og nedsættelser og bliver derfor mindre betydende, når de opgøres netto. Der er imidlertid næsten udelukkende tale om forhøjelser angående rubrik 15 og 20.

Figur 9. De 10 rubrikker med størst fejlandel – bruttogab ift. skattebase

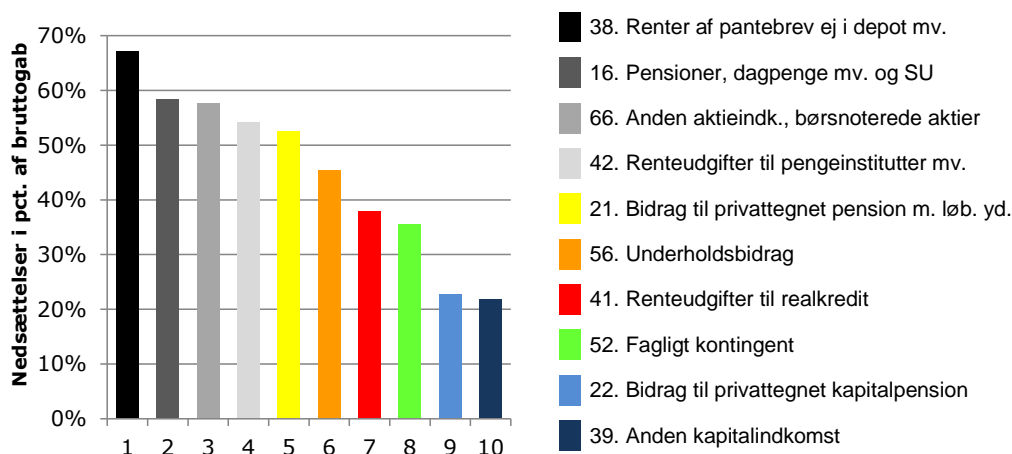
Top-10 listen over de største fejlandlede på rubrikniveau er afbilledet i figur 9 ovenfor. Når bruttogabet sættes i forhold til skattebasen er der for de 10 værste områder alle en fejlandel på mindst 30 pct. I de tre værste tilfælde er der endda tale om en

fejlandel på mere end 50 pct. Det drejer sig om de negative angivne beløb for *Renter af pantebrev*, de positive angivne beløb for *Anden aktieindkomst* samt rubrik 29, *Øvrige fradrag i personlig indkomst*. Det er altså mere end halvdelen af det beløb, der skulle være angivet disse steder, som ikke er blevet det.

For samtlige rubrikker på top-10-listen over bruttogab er der ingen information fra tredjepart, hvilket er ganske sigende.

Figur 10 viser top-10-listen over de rubrikker, hvor skatteyderne snyder sig selv mest. For de fem rubrikker øverst på listen udgør nedsættelserne mere end halvdelen af bruttogabet, og er dermed større end de samme rubrikkers respektive forhøjelser.

Figur 10. De 10 rubrikker, hvor borgerne snyder sig selv mest ¹⁾

¹⁾ Rubrik 61. *Udbytte af danske børsnoterede aktier i dansk depot samt udlodning fra visse investeringsforeninger indberettet til SKAT* er trukket ud af listen, selvom den egentlig lå nr. 1. Men tallet var temmelig usikkert. Da vi kun har konstateret 17 fejl, som er yderst små beløb, bliver det samlede bruttogab for denne rubrik desuden kun på 7 mio. kr.

Mønstret er i 2008 stærkt præget af finanskrisen, der medførte store kurstab på aktier og generelle stigninger i renteniveauet, og hvor mange skatteydere som resultat heraf ikke formåede at udnytte deres retmæssige fradrag. Hele fem af rubrikkerne på top-10-listen vedrører renter, aktieindkomst eller anden kapitalindkomst. Yderligere tre rubrikker på listen vedrører pensioner, rubrik 16, 21 og 22.

Fra og med 2010 er en række felter på årsopgørelsen blevet låst med udgangspunkt i de automatiske indberetninger, som SKAT modtager fra tredjepart, jf. bekendtgørelse nr. 783 af 24.06.2010.²⁷ Det drejer sig blandt andet netop om rubrik 16 og 22, men også om rubrik 52, *Fagligt kontingent, bidrag til A-kasse, efterlønsordning og fleksydelse*, der ligeledes figurerer på top-10-listen ovenfor. Yderligere er rubrikkerne 11, 14, 18, og 23 blevet låst fra og med indkomståret 2010. Herefter kan *erklærings-skatteydere* (borgere med simple forhold), *borgere med servicemeddelelse* (udsendes til ægtefæller til personer, der modtager udvidet selvangivelse) og *begrænset skattepligtige* ikke selvangive i de respektive rubrikker. Ved uoverensstemmelse henvises man overordnet til at kontakte indberetteren.

Feltlåsningsen ventes at eliminere mange fejl, herunder også fejl, hvor skatteyderne snyder sig selv. Samlet for de syv omfattede rubrikker var bruttogabet i 2008 på 0,7 mia. kr., hvor forhøjelser udgjorde tæt ved 0,6 mia. kr. og nedsættelser var mere end 0,1 mia. kr.

²⁷ BEK nr. 783: *Bekendtgørelse om begrænsning i borgernes adgang til at ændre visse oplysninger om indkomster og fradrag i årsopgørelsen samt om borgernes underretning af SKAT om en for lav skatteansættelse.*

YDERLIGERE OPDELING AF FEJLTYPEN PÅ UDVALGTE RUBRIKKER

Der er foretaget en forholdsvis detaljeret fejltyperegistrering på otte udvalgte rubrikker på årsopgørelsen. Resultatet heraf er vist i tabel 22.²⁸

Det har desværre ikke rent teknisk været muligt at registrere fejltypene med beløb i SKATs afrapporteringssystem KMD, hvorfor tabel 22 alene viser fordelingen af antallet af fejl uden beløb. Der er kun medtaget de fejlbeskrivelser, der har optrådt mindst 5 gange i stikprøven som helhed. Kommentarerne her knytter sig først og fremmest til de områder, hvor der er observationer nok, til at man kan udtale sig med en vis grad af statistisk sikkerhed.

De rubrikker, hvor der er klart flest fejlregistreringer blandt de udvalgte, er vedrørende *Befordringsfradrag* (rubrik 51) og *Fremførsel af fradragsberettiget tab* (felt 893). Begge steder er der tæt ved 300 registreringer af fejl.

Vedr. befodringsfradraget fremgår det af tabellen, at halvdelen af fejlene, borgerne begår, er fejl mht. antal dage, afstanden og satsen. Kategorien *Andet* vedr. befodrning dækker over flere forskellige fejl, eller at der slet og ret ikke foreligger den fornødne dokumentation for det foretagne fradrag, eller at man både har anvendt befodringsfradrag og modtaget skattefri kørselsgodgørelse.²⁹

Også under de to kapitalindkomstfelter, rubrik 38 og 39 er der konstateret rigtig mange fejl – lige omkring 200 i hver rubrik. Med hensyn til rubrik 38, *Renter af pantebreve mv.*, vedrører halvdelen af fejlene værdipapirer omfattet af *Aktieavancebeskatningslovens §19*, som omhandler gevinst og tab på aktier og investeringsforeningsbeviser mv. udstedt af et investeringselskab.

Vi ved fra tidligere, at mange skatteydere ikke forstår reglerne om lagerbeskatning, der jo indebærer, at såvel realiserede som urealiserede tab eller gevinster skal oplyses som kapitalindkomst. Ydermere gjaldt der frem til og med indkomståret 2009 et princip om tidsforskudt lagerbeskatning. Det betød, at hvis både skatteyderen og investeringselskabet havde kalenderåret som indkomstår, skulle gevinst eller tab for det pågældende kalenderår først medregnes i det efterfølgende indkomstår.³⁰ For indkomståret 2008, vil der altså i vid udstrækning skulle selvangives urealiserede gevinster (eller tab) fra 2007, og omvendt skulle man altså ikke medregne urealiserede tab (eller gevinster) fra 2008.

Især 2008 er jo et år, hvor der skete meget store tab på aktiemarkedene og dermed også i investeringselskaberne. De skatteydere, der har forstået, at urealiserede tab/gevinster skal indberettes, kan meget vel have misforstået, at indberetningerne skal ske et år forskudt. Det er med andre ord et område, hvor reglerne er meget vanskelige at forstå, og hvor fejl derfor opstår hyppigt.

Under *Anden kapitalindkomst*, rubrik 39, er der tre fejltypen, der alle vedrører *Indekserede/strukturerede obligationer*, og som tilsammen udgør ca. 80 pct. af de fejl, der er konstateret. Særligt forbundet med finansielle kontrakter, lagerbeskatning, fradragsbegrænsning og fordringer i fremmed valuta er der problemer med de indekserede/strukturerede obligationer.

²⁸ Resultatet vedr. rubrik 29 er ikke medtaget i tabellen, da der ikke var nogen af de anvendte fejlbeskrivelser, der opnåede mindst 5 hits.

²⁹ Det skal bemærkes, at summen af registrerede fejl for hver rubrik ikke nødvendigvis stemmer fuldstændig overens med antallet af uvægtede fejl anført i tabel 20. Det kan skyldes, at der kan være flere typer af fejl på en givet rubrik for den samme skatteyder.

³⁰ Med virkning fra indkomståret 2010 gælder der nu almindelig lagerbeskatning – altså ikke tidsforskudt. Dette er på sigt en forenkling, men for indkomståret 2010, skal både bevægelser vedr. kalenderåret 2009 og 2010 angives som led i overgangen.

Tabel 22. Underopdeling af fejltyper på udvalgte rubrikker på årsopgørelsen

	Andel af fejl i rubrik	Fejl uvægtet
	<i>Pct.</i>	<i>Antal</i>
11. Lønindkomst, best.honorar, fri bil mv.	100	91
– Skatteyder har selvangivet forkert (omfatter bl.a.: Difference på feriepenge og Korrekt beløb i forkert felt)	36	44
– Der er modtaget indberetning (evt. ændring) fra tredjepart efter årsopgørelsen er dannet	30	25
– Fejl fra den indberetningspligtige	11	12
– Andet (omfatter bl.a.: Arbejdsgiver konkurs / manglende indberetning)	24	10
37. Lejeindtægt hus/sommerhus	100	36
– Sommerbolig – standardfradrag	26	12
– Andet (omfatter bl.a.: Helårsbolig – standardfradrag, Sommerbolig – regnskabsmetode, Værelsesudleje – regnskabsmetode, Værelsesudleje – standardfradrag og Helårsbolig - regnskabsmetode)	74	24
38. Renter af pantebreve mv.	100	199
– Værdipapirer omfattet af ABL §19 (Skattekode 8) ¹⁾	52	108
– Værdipapirer (Skattekode 1 O) ²⁾	19	44
– Værdipapirer (Skattekode 1 D) ³⁾	11	23
– Forkert anvendelse af feltet	14	11
– Andet (omfatter bl.a.: Renteindtægter af pantebreve, der ikke opbevares i depot)	3	13
39. Anden kapitalindkomst	100	198
– Indekseret/struktureret obligation KGL §§29 stk. 3, 32 og 33 (finansielle kontrakter, lagerbeskatning samt fradragsbegrænsning)	34	102
– Indekseret/struktureret obligation KGL §§16 og 25 (fordring i fremmed valuta)	41	44
– Øvrige finansielle produkter omfattet af KGL §29	6	19
– Indekseret/struktureret obligation KGL §§14 stk. 2 og 25 (mindsterenteregulering)	4	7
– Forkert anvendelse af feltet	2	6
– Andet (omfatter bl.a.: Kursregulering fordringer og gæld, Øvrige finansielle produkter omfattet af andre regelsæt og Ejendomsavance)	14	20
51. Befordringsfradrag	100	292
– Antal dage	19	62
– Afstand/transportvej	13	28
– Satser	17	27
– 24 km bundfradrag	5	17
– Fradrag og arbejdsgiverbetalt befordring	4	8
– Indberettet arbejdssted (P-kode) forkert (Fejl i indberetning fra tredjepart)	1	5
– Andet (omfatter bl.a.: Flere forhold, Generelt for højt beløb og Fradrag samtidig med modtaget skattefri godtgørelse)	42	145
53. Øvrige lønmodtagerudgifter	100	91
– Rejseregler – øvrige forhold	37	42
– SL §6A – afgrænsning erhverv/private	23	9
– Andet (omfatter bl.a.: Rejseregler – afstandskrav, Rejseregler – fradrag samtidig med skattefrie godtgørelser)	40	40
Felt 893⁴⁾	100	328
– Beløb omfattet af fradragsbegrænsning indberettet ved gennemgang	91	297
– Fejl i opgørelse af beløb	5	15
– Forkert anvendelse af feltet	2	9
– Andet	2	7

¹⁾ Investeringsforeningen er klassificeret som et investeringsselskab (investeringsforening/investeringselskab/hedgefond).

²⁾ Investeringsforeningen er klassificeret som en minimumsudloddende forening, der alene investerer i obligationer i fremmed mønt.

- ³⁾ Investeringsforeningen er klassificeret som en minimumsudloddende forening, der alene investerer i obligationer, der skattemæssigt er klassificeret som danske, eller investerer i både danske og udenlandske obligationer.
- ⁴⁾ Samlet fradragsberettiget tab vedrørende indkomstårene 2002-2008 til fremførsel til senere indkomstår vedrørende finansielle kontrakter og aftaler mv.

For rubrik 37, *Lejeindtægt hus/sommerhus*, er den væsentligste enkeltstående fejl vedrørende *Sommerbolig – standardfradrag*. Der indføres fra indkomståret 2011 obligatorisk indberetningspligt vedrørende sommerhuse, der udlejes via et bureau.³¹ Denne nye tredjepartsindberetning forventes at reducere antallet af fejl i rubrik 37.

³¹ Jf. LOV nr. 1560 af 21.12.2010 §4, stk. 4, der indsætter en ny §11G i Skattekontrolloven: *En virksomhed, som efter aftale med en skattepligtig forestår udlejning af den skattepligtiges fritidsbolig, skal til told- og skatteforvaltningen indberette de lejeindtægter, som den skattepligtige har opnået ved udlejning af fritidsboligen gennem virksomheden det foregående kalenderår. Indberetningen skal tillige indeholde oplysninger til identifikation af virksomheden og fritidsboligen.*

TEMAER

I dette afsnit tages forskellige temaer op, der umiddelbart kan tænkes at have betydning for regelefterlevelsen.

REGIONALE FORSKELLE

I stikprøven er der, jf. tabel 23, udsøgt omtrent lige mange i hver region. På den måde bliver Syddanmark og Midtjylland underrepræsenteret en smule og Nordjylland og København tilsvarende overrepræsenteret. Det betyder dog ikke noget særligt for præcisionen her.

Tabel 23. Regional fordeling af skatteydere i populationen og i stikprøven

Region	Population	Stikprøven	Borgere med fejl, uvægtet
	<i>Antal</i>	<i>Antal</i>	<i>Antal</i>
Nordjylland	511 613	749	227
Midtjylland	862 308	751	209
Syddanmark	915 214	751	215
Midt- og Sydsjælland	633 290	744	209
Nordsjælland	721 080	753	217
København	534 364	747	259
I alt	4 177 869	4 495	1 336
Vest	2 289 135	2 251	651
Øst	1 888 734	2 244	685

Tabellen viser også, at der ikke er voldsomt store forskelle i det faktiske antal fejl, vi har konstateret blandt skatteyderne i de forskellige regioner. Kun København skiller sig lidt ud med 259 uvægtede fejl, hvor de øvrige regioner ligger mellem 209 og 227. Der er også konstateret nogenlunde lige mange fejl i Vest- og Østdanmark.

I tabel 24 er både fejlprocenten, compliancegraden og modspillerandelen angivet for hver region. Ser vi på compliancegraden, der giver det bedste samlede billede af regelefterlevelsen, så er der ikke de store regionale udsving.

Tabel 24. Regelefterlevelsen fordelt regionalt

Region	Fejlprocent	Compliancegrad		Modspillerandel	
		Blandt alle	Blandt fejl	Blandt alle	Blandt fejl
	<i>Pct.</i>	<i>Skala 0-6</i>		<i>Pct.</i>	
Nordjylland	6,2	5,81	3,57	0,15	2,5
Midtjylland	5,4	5,83	3,31	0,62	11,5
Syddanmark	4,5	5,87	3,40	0,40	8,7
Midt- og Sydsjælland	5,9	5,83	3,59	0,24	4,0
Nordsjælland	6,2	5,80	3,46	0,37	5,9
København	7,9	5,78	3,59	0,39	4,9
I alt	5,8	5,82	3,48	0,38	6,6
Vest	5,2	5,84	3,41	0,43	8,2
Øst	6,6	5,80	3,54	0,33	5,0

Syddanmark er den eneste region, der skiller sig lidt ud med den absolut højeste rating – 5,87. I bunden er det København med 5,78. Den lidt dårligere rating for København skyldes primært en noget højere fejlprocent end i resten af landet. Når man alene betragter den gennemsnitlige compliancegrad blandt de, der har én eller flere fejl, så ligger København nemlig højest sammen med Midt- og Sydsjælland. Det er altså ikke alvorlige fejl, der trækker København en smule ned, men derimod hyppigheden af fejl. Tilsvarende er Syddanmarks høje compliancegrad trukket af en meget lav fejlprocent – på blot 4,5 – mens den gennemsnitlige compliancegrad blandt de, der har begået fejl, er en smule ringere end for landet i snit. Så det trækker i modsat retning.

Den samlede regionale variation i compliancegraden er ikke signifikant, om end den ikke er langt fra at være det. For landsdelene er regelefterlevelsen i øst akkurat signifikant dårligere end i vest. Dette resultat er altså båret af, at de to laveste regionale compliancegrader er på Sjælland og de to højeste er i vest for Storebælt.

På tværs af de seks regioner er der heller ikke signifikant forskel i fejlprocenterne. Når man sammenligner vest og øst under ét er den lavere fejlprocent vest for Storebælt dog meget tæt på at være signifikant forskellig fra fejlprocenten i øst.³² For 2006 var fejlprocenten faktisk signifikant lavere i Vestdanmark, men nu er fejlprocenterne jo generelt faldet – selv København, som har den klart højeste fejlprocent, ligger under gennemsnittet for 2006. Derfor bliver der ikke lige så meget "rum" til at skille sig ud. Desuden er stikprøven også væsentligt mindre denne gang, hvilket gør det vanskeligere at påvise signifikans. Når den noget lavere fejlprocent i Vestdanmark ikke gør compliancegraden endnu højere i vest end i øst, skyldes det, at de fejl, der begås vest for Storebælt, er mere alvorlige end de, som opstår i øst – 3,41 mod 3,54.

Modspillerandelen ligger i alle regioner klart under gennemsnittet på 0,9 pct. for 2006. Der er tilsyneladende noget variation regionerne imellem, og modspillerandelen er således fire gange så høj i Midtjylland som i Nordjylland. Da disse tal bygger på et ret beskedent antal observationer – 89 for hele landet – viser det sig igen at forskellene regionalt ikke er signifikante. Heller ikke isoleret for vest og øst.

Bemærk, vi har observeret mellem 13 og 17 modspillere (uvægtet) i hver eneste region. Der er ingen modspillere i lavrisikosegmentet for nogen af regionerne! Det er altså primært fordelingen af disse ret få modspillere, der giver de store relative forskydninger på de gennemsnitlige modspillerandele!

Tabel 25. Fordeling af compliancegraderne fra 0 til 6 for hver region

Region	Compliancegrad							I alt
	0	1	2	3	4	5	6	
	<i>Andel i pct.</i>							
Nordjylland	0,0	.	0,1	2,8	3,9	2,0	91,2	100,0
Midtjylland	0,1	0,0	0,5	2,5	2,7	1,2	93,0	100,0
Syddanmark	0,0	0,1	0,3	1,9	2,5	0,9	94,3	100,0
Midt- og Sydsjælland	.	0,0	0,2	2,3	4,0	1,2	92,3	100,0
Nordsjælland	.	0,0	0,3	3,1	3,6	2,3	90,6	100,0
København	0,0	0,0	0,4	3,0	5,2	1,4	90,1	100,0
I alt	0,0	0,0	0,3	2,6	3,5	1,4	92,2	100,0
Vest	0,1	0,1	0,3	2,3	2,9	1,3	93,1	100,0
Øst	0,0	0,0	0,3	2,8	4,2	1,7	91,0	100,0

³² Signifikanssandsynligheden er 5,88 pct., og dermed er forskellen klart signifikant på 10 percents niveau.

De beskedne regionale forskelle i de gennemsnitlige compliancegrader genfindes også i tabel 25, der viser skatteydernes relative fordeling på complianceskalaen i hver region. Der er ikke meget nævneværdige forskelle. Primært kan man hæfte sig ved, at andelen i helt hvidt segment – rating 6 – udgør mere end 90 pct. i alle regioner, samtidig med, at der ingen steder er mere end 1 promille i rødt eller mørkegult segment.

I tabel 26 er der til gengæld store forskelle. Her er skattegabet nemlig opgjort regionalt og både brutto, netto og i provenu. Tilmed er forhøjelser og nedsættelser (før skat) opgjort.

Tabel 26. Skattegabet før og efter skat regionalt fordelt og opdelt på forhøjelser og nedsættelser – ekskl. lavrisiko

Region	Skattegabet					Op/ned ift. bruttogabet
	Brutto	Netto	Op	Ned	Provenu	
	Mia. kr.					Pct.
Nordjylland	0,7	0,4	0,5	0,1	0,1	81 / 19
Midtjylland	1,7	1,0	1,3	0,3	0,2	79 / 21
Syddanmark	1,8	1,5	1,6	0,1	0,5	94 / 6
Midt- og Sydsjælland	0,9	-0,2	0,4	0,6	0,1	38 / 62
Nordsjælland	1,7	0,6	1,2	0,6	0,2	67 / 33
København	1,2	0,4	0,8	0,4	0,0	68 / 32
I alt (ekskl. lavrisiko)	8,0	3,7	5,9	2,1	1,1	73 / 27
Vest	4,1	2,9	3,5	0,6	0,8	86 / 14
Øst	3,9	0,8	2,3	1,6	0,3	60 / 40

For bruttogabets vedkommende er Syddanmark, Midtjylland og Nordsjælland stort set lige i kampen om at have det største gab. Provenugabet er til gengæld klart størst i Syddanmark med 0,5 mia. kr. eller næsten halvdelen af gabet for hele landet. I Midtjylland og Nordsjælland ligger provenugabet blot på 0,2 mia. kr.

Forskellen skyldes, at det høje bruttogab i Syddanmark stort set er fremkommet ved forhøjelser alene, mens bruttogabet i Nordsjælland indeholder nedsættelser for 0,6 mia. kr. Dette er også meget tydeligt, når man ser på den sidste kolonne i tabellen, hvor forhøjelser/nedsættelser er sat i forhold til bruttogabet. Syddanmark har næsten udelukkende forhøjelser (94 pct.), mens Midt- og Sydsjælland i den anden ende skiller sig helt ud, ved at 62 pct. af bruttogabet udgøres af nedsættelser.

De meget store regionale variationer i forhøjelser og nedsættelsers andele af bruttogabet kunne skyldes den interne relative fordeling på risikogrupperne, men som vi så i tabel 2, er der ikke nævneværdig forskel på sammensætningen på tværs af regionerne.

Ser man på de to landsdele – vest og øst – så er bruttogabet stort set ens, mens netto- og provenugabet er omtrent tre gange så stort i vest som i øst. Igen hænger det sammen med fordelingen på forhøjelser og nedsættelser. I vest er der kun 14 pct. af bruttogabet, der er nedsættelser, mens det er 40 pct. i øst. Alene på rubrik 66, *Anden aktieindkomst, børsnoterede aktier*, er der gennemført nettoforhøjelser i Jylland og på Fyn for ca. 450 mio. kr., mens der på Sjælland er foretaget netto-nedsættelser for mere end 800 mio. kr. Denne rubrik isoleret forklarer altså mere end halvdelen af forskellen i nettogabene mellem de to landsdele.

Årsagen til de store nedsættelser skal nok findes i finanskrisen, der har betydet store tab på aktier og investeringsforeningsbeviser, som skatteyderne i vid udstrækning glemmer at fradrage. Hvorfor man har større tab på Sjælland er uvist, men noget kunne tyde på, at man måske er lidt mere risikobetonede øst for Storebælt eller måske simpelthen har en større portefølje af værdipapirer, og dermed også får større

absolutte tab, når alt falder. Måske har man bare været mere tilbøjelige til at realisere sine tab i øst end i vest eller måske har man en relativt større andel af værdipapirer, der er lagerbeskattede.

I tabel 27 er regionernes respektive andele af hele landet opgjort på borgere, fejl, modspillere, skattegab og skattebase. På den måde kan man sammenholde regionernes relative størrelse med deres andel af den manglende regelefterlevelse.

Tabel 27. Regionale andele af fejl, modspillere og skattegab

Region	Andel af population	Andel af alle fejl	Andel af alle modspillere	Andel af skattegab ¹⁾		Andel af skattebase ²⁾
				Brutto	Provenu	
				<i>Pct.</i>		
Nordjylland	12	13	5	8	8	13
Midtjylland	21	19	33	21	16	20
Syddanmark	22	17	23	22	46	21
Midt- og Sydsjæl.	15	15	10	12	7	16
Nordsjælland	17	18	17	22	21	18
København	13	17	13	15	2	12
I alt	100	100	100	100	100	100
Vest	55	49	61	51	70	54
Øst	45	51	39	49	30	46

¹⁾ Skattegabets er opgjort ekskl. bidraget fra lavrisikogruppen

Fx udgør Midtjylland godt en femtedel af hele befolkningen, men har en tredjedel af alle modspillerne. Syddanmark har både 22 pct. af befolkningen og af bruttogabet, men 46 pct. af provenugabet, som omtalt ovenfor. København har omvendt kun 2 pct. af provenugabet, mens de trods alt udgør 13 pct. af befolkningen.

INDKOMSTINTERVALLER

Her ser vi nærmere på, om indkomsten har betydning for regelefterlevelsen. Det første man i den sammenhæng bør gøre sig klart er, at der findes en række forskellige indkomstbegreber – *Personlig indkomst, Lønindkomst, Kapitalindkomst, Aktieindkomst, Disponibel indkomst, Husstandsindkomst* osv. I det følgende har vi valgt at tage udgangspunkt i den *Skattepligtige indkomst*, da dette indkomstbegreb er veldefineret og omfatter mange af de foranstående termer, samt modregner diverse fradrag. Denne størrelse er også oplagt som basis for at vurdere, om skatteyderne formår at angive korrekt, da skatteberegningen netop tager udgangspunkt i den *Skattepligtige indkomst*.

Tabel 28 viser en entydigt stigende fejlprocent med stigende skattepligtig indkomst – bortset fra nul-kategorien. Fra de underliggende data kan vi endda påvise, at denne sammenhæng er endnu tydeligere, når vi kigger på modspillerandelen. Der bliver altså i langt højere grad snydt, desto større indkomsten er. Det er ikke overraskende, at der sker flere fejl med stigende indkomst, da de skattemæssige forhold samlet set ofte er mere komplekse for personer med høje indkomster. Men forklaringen på det øgede omfang af snyd, er også at det især er borgere med høje indkomster, der har muligheden for at snyde, mens borgere med lave indkomster ofte har så enkle indkomst- og skatteforhold, at der stort set ikke er mulighed for at træde ved siden af – specielt på grund af de omfattende indberetninger fra tredjepart.

Tilsvarende er der et entydigt og meget markant fald i den gennemsnitlige compliancegrad ved stigende skattepligtig indkomst – bortset igen fra nul-kategorien.

Det er værd at lægge mærke til, at en skattepligtig indkomst på 0, er behæftet med en regelefterlevelse, der er en smule ringere end gennemsnittet blandt alle med en positiv skattepligtig indkomst.

Tabel 28. Fejlprocent og compliancegrad fordelt efter skattepligtig indkomst

Skattepligtig indkomst ^{1), 2)}	Fehlprocent	Compliancegrad		Andel af population og af fejl	Borgere med fejl, uvægtet
		Blandt fejl	Blandt alle		
<i>Tusinde kr.</i>	<i>Pct.</i>	<i>Skala 0-6</i>	<i>Skala 0-6</i>	<i>Pct. / pct.</i>	<i>Antal</i>
0	6,3	3,34	5,77	3 / 3	68
0-100	2,8	3,21	5,90	22 / 11	143
100-200	4,9	3,52	5,85	37 / 31	421
200-300	6,9	3,56	5,80	26 / 30	391
300-400	9,4	3,51	5,72	8 / 13	179
400-500	14,1	3,56	5,58	3 / 6	69
500+	18,4	3,19	5,41	2 / 5	65
I alt	5,8	3,48	5,82	100 / 100	1 336

¹⁾ *Skattepligtig indkomst* er defineret som *Personlig indkomst + Kapitalindkomst - Ligningsmæssige fradrag*. Den skattepligtige indkomst er her opgjort **efter** korrektion af de fejl, som skatteyderne har begået!

²⁾ Bemærk: Når intervallet fx er angivet som 0 til 100, så er 0 **ikke** med, mens 100 **er** med osv.

Hvis man udelukkende ser på compliancegraden blandt de, der begår fejl, er der ikke tydelig forskel på alvoren af fejlene – dog lidt ringere for meget lave og meget høje indkomster. Bemærk også, at det gennemsnitlige niveau blandt de skatteydere, der har en eller flere fejl, ligger på ca. 3,5 altså et sted mellem lys og mørk grøn!

Den øverste ottendedel af indkomstfordelingen (over 300.000 kr. i skattepligtig indkomst) står for en fjerdedel af skatteyderne med fejl!

ALDER OG KØN

Der tales ofte om, at kvinder er mere efterrettelige end mænd, hvilket også blev bekræftet i 2006. Tabel 29 viser billedet for 2008. Igen har kvinderne med 5,85 i snit en højere compliancegrad end mændenes 5,79. Forskellen er også signifikant.

Tabel 29. Regelefterlevelsen for kvinder og mænd

Køn	Fehlprocent	Compliancegrad	Udførte kontroller uvægtet	Population
	<i>Pct.</i>	<i>Gns.</i>	<i>Antal</i>	<i>Antal</i>
Kvinder	5,0	5,85	2 160	2 260 103
Mænd	6,8	5,79	2 335	1 917 765

Vi mangler fortsat at undersøge, hvordan det kan være. Selvfølgelig er det muligt, at kvinderne bare er mere regelrette, men noget af forklaringen kan selvfølgelig også være, at mændene har mere komplicerede indkomstforhold, der lettere fører til fejl. Måske fordi de tjener mere og er mere tilbøjelige til at kaste sig ud i diverse investeringer. Samtidig er det svært helt at skille gifte mænd og kvinder ad skattemæssigt eller samlevende par for den sags skyld. Er det fx den ene part, der står for begge indberetninger og afstemmer årsopgørelsen? Kan det tænkes, at det ofte er manden, der står registreret som ejer af huset eller bilen, og derfor i højere grad end kvinderne begår fejl i de skatterelaterede forhold vedr. disse dispositioner?

Også fejlprocenten ligger væsentligt lavere for kvinder end for mænd. Bemærk i øvrigt, at der er langt flere kvinder end mænd i populationen! Det hænger sammen med, at langt flere mænd er selvstændige erhvervsdrivende og derfor ikke er med i vores population af borgere.

Det fremgår af tabel 30, at reguleringsbeløbene også er mindst dobbelt så høje for mænd som for kvinder. Dette gælder både for reguleringer brutto, netto og i provenu – og uanset om det er gennemsnittet eller medianen, vi sammenligner.

Tabel 30. Reguleringsbeløb for kvinder og mænd, i tusinde kr.

Køn	Brutto		Netto		Provenu	
	Gns.	Median	Gns.	Median	Gns.	Median
Kvinder	22,0	6,8	8,6	3,0	2,6	0,8
Mænd	45,5	13,5	23,4	6,4	7,0	1,7

Alderen har ikke nogen entydig betydning for regelefterlevelsen, jf. tabel 31 nedenfor. Dog skiller de helt unge under 20 og de ældre over 70 sig ud med væsentligt lavere fejlprocenter og højere compliancegrader. De ældre har som hovedregel enklere indkomstforhold, da de fleste er trådt ud af arbejdsmarkedet. Der vil dog ofte være formueforhold, der kan give skattemæssige fejl – fx i form af kapital- eller aktieindkomst. De unge har typisk ikke nogen væsentlig indkomst eller formue så tidligt i livet, og det giver meget enkle skatteforhold, som måske oven i købet varetages af forældrene. Så snart de kommer ud på arbejdsmarkedet og skal stå på egne ben, stiger fejlprocenterne markant og compliancegraden falder tilsvarende.

Tabel 31. Fejlprocent og compliancegrad fordelt efter alder og køn

Alder	Fejlprocent			Compliancegrad			Udførte kontroller uvægtet
	Kvinder	Mænd	I alt	Kvinder	Mænd	I alt	
	Pct.	Pct.	Pct.				
0-19	0,3	0,8	0,5	5,99	5,98	5,99	158
20-29	7,6	6,2	6,9	5,78	5,82	5,80	607
30-39	6,7	10,1	8,3	5,82	5,69	5,76	855
40-49	4,2	8,5	6,1	5,87	5,72	5,81	896
50-59	5,5	8,9	7,0	5,83	5,76	5,80	823
60-69	6,4	6,8	6,6	5,80	5,77	5,78	687
70+	3,5	3,3	3,5	5,89	5,87	5,88	469
I alt	5,0	6,8	5,8	5,85	5,79	5,82	4 495

For mændene er efterretteligheden særlig dårlig, når de er mellem 30 og 39 år. Her er det hver tiende, der laver fejl og compliancegraden er nede på 5,69. På alle alderstrin er mændene dårligere end kvinderne bortset fra intervallet fra 20 til 29 år, hvor kvinderne falder en smule dårligere ud.

Hermed afsluttes præsentationen af de overordnede resultater fra complianceundersøgelsen af borgere vedr. indkomståret 2008. Der er mulighed for at underkaste materialet en nærmere analyse, der forhåbentlig vil kunne give en dybere forståelse af de observationer, der er gjort her.